

PAPERS LAID ON THE TABLE

Sri G. NARAYANA GOWDA (Minister for Social Welfare).—On behalf of the Minister for Municipal Administration I beg to lay :

Notification No. LMA 47 GGL 66 dated 21st February, 1967 (The Mysore Prevention of Cow Slaughter and Cattle Preservation Rules, 1967), as required under section 19 of the Mysore Prevention of Cow Slaughter and Cattle Preservation Act, 1964.

Mr. SPEAKER.—The Notification is laid on the Table.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance, Planning, Excise and Prohibition).—I beg to lay on the Table :

(a) The Appropriation Accounts of the State of Mysore for the year 1965-66, the Finance Accounts for the year 1965-66 and the Audit Report on the Accounts for 1965-66 in pursuance of clause (2) of Article 151 of the Constitution of India.

(b) Notification No. HD 31 EFL 66 dated 6th February 1967 (The Mysore Prohibition (Rectified Spirits) Rules 1967) as required under section 125 of the Mysore Prohibition Act, 1961.

Mr. SPEAKER.—The Appropriation Account of the State for 1965-66 and the notification are laid on the Table.

MOTION OF THANKS TO THE GOVERNOR'S ADDRESS

Debate Continued

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರ್ (ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡದ ಬಡವರ ಮನೆಗಳನ್ನು 1200 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪಗಾರ ಇವುಂಥ ಬಡವರಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅದರ ಇದುವೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಕೆಲವು ಜಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಶಿಸ್ತು ಬಿಡುವಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಇನ್ನು ಆಹಾರ ವಿತರಣೆ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಷಯ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ 8 ಕಿಲೊ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ 5 ಕಿಲೊ ಈ ರೀತಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಿ ಆಹಾರ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದರ ಇವನ್ನು ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ 8 ಕಿಲೊ ಸಹ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನೂ ಸಹ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್ನೇ ಪ್ರಕಾರ ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಭಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಜನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರ್)

ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿನ ಧಾರಣೆ ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪುನಃ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಜರತಕ್ಕ ಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಬೆರಗು ನಿಂತು ನುಮ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಅಕ್ಕಿ ಬೆರೆ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ 70 ಪೈಸೆ ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನಾಯಕೂಲಿ. ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅದರ ಈಗಿನ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ ಧರ್ಮನಿಮಗಗಳನ್ನು ಜಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಬೇರೆ ಯಾವ ನಿಮಗಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದರೂ ಅವು ನಿಷ್ಪಲವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಕೈಗೆ ಧಾರಣೆ ಯನ್ನು ನಿಂತು ನಿಮಗಗಳಲ್ಲ. ರಮೆಯನ್ನು ವಸೂಲುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಅದನ್ನು ಒಡಲಿ ಕ್ಯಾಗಲೀ ಇವಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲ ಯಾವ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆನ್ನುವುದನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜನಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳು, ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇನ್‌ಫಾರ್ಮ್ ರೇಷನ್‌ಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಸಲ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದಂಥ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಲ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವ ಕಾರಣ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಆಹಾರದ ವಿತರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವವಾದ ವಿಷಯ ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಗಿರಣಿಗಳಿವೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಅವು ಉಂಟು. ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಸಾದಿಗ್ಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್‌ಮೆಂಟನವರು ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಭಯ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮಿನರ್ವಾ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸ್ಪಿನ್‌ಂಗ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 7500 ಜನರು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ ಗಿರಣಿ ಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಆಶ್ವಾಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಫೆಬ್ರವರಿ 10 ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ತರೆಯುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಕೇವಲ 1200 ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಷಿಫ್ಟನ್ನು ಬಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ಬಂದ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅನೇಕ ಷಂತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್‌ನ್ನು ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್‌ಮೆಂಟನವರು ತುಂಬಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಏಂದು ಮಿಲ್ಟುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಕಂಪನಿ ಷನ್‌ನ್ನು ಇನ್ನೂ ಇದುವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಡಿ.ಎ. ಕೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಿಲಿ ಬಂದ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂಬುದಾಗಿ ಬೆದರಿಸುವ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಂತಹ ವಿಚಾರಮಾಡ ಬಾರದು? ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಸಾರ್ವಜ್ಞಿಕ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಜನರ ಹೇಳಿದ ಇದ್ದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಯಾವ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಲೇ ದುಡಿಯತಕ್ಕ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಚೆಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವ ಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತು 'ಲೇ ಆಫ್ ಕಂಪನಿ ಷನ್' ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಇದು ಬಹಳ ಅಪರಾಧ. ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್‌ಮೆಂಟನವರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸವಲತ್ತು ಇವರು ಎಂತಹ ಕೂಡುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಇವತ್ತು ಸರ್ವೆ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಒಂದು ಶಾಖೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1500 ಜನ ಕೆಲಸಗಾರರು ನಾಳೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ಕೊನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜ್ಞಿಕ ಗಮನವನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ನಿಗಡೆ ಆಮೆ ತೊಂದರೆಗೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ, ಅಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ

ನಿವಾರಣೋಪಾಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನಡವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂವಿಗ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟಾಗಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸರಿಸಮಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋಣ ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಒಂದು ವಿಚಾರ. ಈಗ 58ನೇ ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಸರ್ವಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಹಾಗೆ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಟ್ರೇಡರ್ಸ್ ಒಂದು ಸೌಲತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ನೌಕರರಿಗೂ ಅಂತಹ ಸೌಲತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಬಾರದು? ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ 58ನೇ ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಪರಮಾವಧಿ ಸರ್ವಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಯಾವ ಒಂದು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಹ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು. ಒಂದು ಸಮಾನತೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೌಕರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವವನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳ ಬಲ್ಲೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಇನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷಗಳು 9 ತಿಂಗಳುಗಳಾದಮೇಲೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಇವತ್ತು ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಯಾವ ಒಂದು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ವಾತಾವರಣ ಇರಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಸರಕಾರ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕೇವಲ 4 ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೇಕು. ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ 4ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲೆಯೇ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿರುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪನೊಡನೆ ಒಂದೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಏನಂದರೆ, ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾಗುವಂತಹ ಪುಸ್ತಕ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣ, ಸ್ಥಳದ ಅವರಣ, ಸ್ಕೂಲು ಕಟ್ಟಡ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಈ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶೆಮಾಡಿ ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯ (ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ಅದರ ಈಗಿನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಗೊಡಿಸದೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವೇ—ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಸರ್ಕಾರದವರ ಅೀವ, ಸರ್ಯೋದೀಪನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಇನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರ ತೀವ್ರ, ಸರ್ಯೋದೀಪನೆಯಲ್ಲರುವವಾಗ ಒಂದುವೇಳೆ ಅದನ್ನು ವಜಾಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಸಾಕು, ಅಥವಾ ವಜಾ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿರುವ ದರದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಈಗ ಕೊಡೆನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಏಕೆ ಆಸೆಸಾಪೆಂಟನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಒೊದಲು 5½ ರೂಪಾಯಿ ಗಳು ಮತ್ತು 3½ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದು ಈಗ ಪುನರಾವಿಮರ್ಶಿತ ಕಂದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ 11½ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಕೊನೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವಾಣಿಜ್ಯಕ ದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕಂದಾಯವನ್ನೂ ಕೊನೆಯ ದರದ ಪ್ರಕಾರ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಹಳೆಯ ಕಂದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ 5½ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈಗ 11 ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ 5½ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಉಳಿದ ಬಾಕಿಯನ್ನೂ ರೆಟ್ರಾಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯ)

ವಸೂಲುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರವವರು ಅಚ್ಚೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ 1966-67ನೇ ಸಾಲಿನ ಸ್ಟೆಷನ್ ಸುಚಾರ್ಜನ್‌ನೂ 33½ ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವರ್ಷ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಎಕರೆಗೆ 25 ರೂಪಾಯಿಯ ರೆಗು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ—ರೈತರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಲೇವಿ ಸಹಾ ಕೊಟ್ಟು, ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೋಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರದ ಮು ರೈತರ ಹತ್ತಿರ ಲೇವಿ (levy) ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡತಕ್ಕ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಬೆರೆಗೂ, ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬೆರೆಗೂ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕೈಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ಕುಸುವಳಿದಾರರಿಗೆ, ಸುವಾರಿಯ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈಗ ಪುನರಾವಿರುರ್ಜಿತ ಕುಸುಮವು ಪ್ರಕಾರ ರೆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಪೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ (Restrospective) ಕುಸುಮವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವವರು ಕೂಡಲೇ ಪುನರಾವಿರುರ್ಜಿತ ಕುಸುಮವನ್ನು ರೆಸ್ಟ್ರೋಸ್ಪೆಕ್ಟಿವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಚಾರ್ಜನ್‌ನೂ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ದರದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ 5½ ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಕುಸುಮವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಭೂಕುಸುಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಭೂ ಕುಸುಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿಯಾರು ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಲೇವಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಳೆಯು ಅಭಾವವಿರುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಕಡೆ 20-30 ಪರ್‌ಸೆಂಟ್ ಬೆಳೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬೆನ್ನಾಗಿರಬಹುದು ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ರೈತರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲೇವಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಒಂದು ತದ್ದೇ ಇತ್ತು ಅದೇನೆಂದರೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ಪ್ರತಿ ಜಮೀನಿನ ಬೆಳೆಯ ಹತ್ತಿರ ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಕಾಪ್ ಎನ್‌ವೀಟ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಇಂತಿಂಥವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಾಗಬಹುದು, ಎಂಬ ಅಂದಾಜಿನ ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನೇ ಆದರೂ ಲೇವಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರಿಂದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಕ್ಯಾಪ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಕ್ಷನ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತರ ಹತ್ತಿರ ಲೇವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ರೈತರು ಆಹಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯದೇ ಇದ್ದರೂ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಲೇವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆಗ ರೈತರು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಂದು ಲೇವಿ ಕೊಡುವಂತಹ ಸಮಯ ಒರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗತಾನೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಳಿದರು, ಕಠಿಣವಿರುತ್ತಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ತಮ್ಮ ಡಿಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಲೇವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಕೊಡಗಿನ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದು ಕೊಡಗಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯ.—ತಾವು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಕೊಡಗಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಡಗಿಗೂ ಕೂಡ ಲೇವಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆ ರೀತಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಕುಶಾಲನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೈನಿಕ ನ್ಯೂಲನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತ ಕೈಗೊಂಡು ಸೈನಿಕ

ನೂಲನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡುವುದಾದ್ದು ಅಪಶ್ಯ
ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅದಷ್ಟು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು
ತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪಂಪುಕಟ್ಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಈಗ
ಕೆಲವು ಕಡೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಳೆ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಪಂಪುಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
ಎರಡು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿಬಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಪಂಪುಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು
ಕೊಡಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತ ಪಂಪುಕಟ್ಟಿನ ಬೆಲೆಯು 1/10 ಭಾಗದಷ್ಟು ಪೇಸ್ ಮೂಲಕ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಬಂಧನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಪೇರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುವ
ದಿಲ್ಲ. ಇದುವಾಗಿ ಪೇರ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇರುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪಂಪುಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಂಪುಕಟ್ಟು
ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಜಾಗೃತ ಹತ್ತನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಪೇರ್ ಮೂಲಕ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್
ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ರೈತರು ನೂಲರು
ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಪಂಪುಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು
ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಂಗಿ ಮತ್ತು
ಕಂಬದಕಡ ಪಾಂಚ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಜಾಗೃತ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಕೆಲವು ಕಾಫಿ ಪಾಂಚ್ಯರುಗಳ
ಹಿತವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಆ ಅಂಶವನ್ನು ನಿವೇಶನವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ
ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು
ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮಂತ್ರಿ
ಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಹುದೂರು ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ ಒಂದು
ದೊಡ್ಡ ಡ್ಯಾಮನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕಂಬದಕಡ ಯೋಜನೆಗೆ
ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀರು ತರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.
ಅದನ್ನು ತೀರ ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಟಿಜಿಫನ್ ಮಾಡಿ,
ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಡಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಆ
ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜಾ
ಪು ಬುಲೆಟಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೆಳೆಯಪ್ಪನವರು 1912ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿ
ಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ಜನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

1-30 P.M.

ಅದರಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಪಾಂಚ್ಯಗಳ ಹಿತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಬೃಹತ್
ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾವು ಅಪಿಟೇಶನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ
ಪ್ರಸಾದರು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆಮೋರಾಂಡಮನ್ನು
ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಅಪಿಟೇಶನ್‌ಗೆ ಮನ್ನಣೆಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪುನರಾ
ರೋಜನ್ (reconsider) ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಡಿಕ್ಲೇಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.
ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಆಗ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಂಕಪ್ಪನವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವರೊಡನೆ,
ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವಂತಹ ಕೂಡಗನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು
ಕೂಡ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜತ್ತಿ
ಯವರೊಡನೆ, ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ನ ಸಹರು,
ಮತ್ತು ಆಗಿನ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಲ್‌ಬಹದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರಿಗೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ
ಮನವಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಮರೆನಾಡು ಕಾನಾಫರನ್ಸ್ ಮಹಾ ಸಭೆ
ಮಾಡಿ ವಾನ್ ನಿಜಲಂಕಪ್ಪನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿಸಿದರು, ಪ್ಲಾಂಟ್ ಕಮಿಟಿನ್ ಮೇಲ್
ರವರು ಜನಗಳೇಶನಮಾಡಿ ಅವರು ಆಶೂರನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು "It is not the intention of
the Government to ride rough shod over Coorg" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಂಬದ ಕಡೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಹಿ. ಎಂ. ಹುಂಚುನಾಥಯ್ಯ)

ಆದರೆ ಕಾರಾವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದಾಗ ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ವಂತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಈ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ (ಶೃಂಗೇರಿ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ. ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿವಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಅಕಾರವಾಚ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿರು ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿವಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ ಅವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಂದೆರೆಯಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪನ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇವರು ಕೂಡ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಮುಂದೆ ಹೋದಾಗ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸೆಷನ್ ಹಾಕುವ, ಜನಗಳಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಏನೋ ಇಲ್ಲಿ ಅದೇಶವ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿರುವ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿಷಯ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದಾದರೆ, 1947ರಲ್ಲಿ 9 ಸಾವಿರ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ತು. ಈಗ 16 ಸಾವಿರ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರದೇಶ ಅಷ್ಟೇ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿನಸ ಆಹಾರ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಾರೂ ಕೂಡ ತೊಂದರೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಂದು ದ್ರವ್ಯಾಂತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ, ಕೇವಲ ಮೂರು ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಇದ್ದವು, ಇವತ್ತಿನ ದಿನವೆ 36 ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ ಗಳಾಗಿವೆ. ಶೃಂಗೇರಿ ಟೌನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಡೆನ್ಸ್‌ಮನ್ ಇದ್ದುದು, ಇವತ್ತಿನ ದಿನವೆ 11 ವಿಡೆನ್ಸ್‌ಮನ್ ಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್ ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಯಾರೂ, ವಿರೋಧ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಇವರು ಕಂದಾಯ ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನವೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸೆಷನ್ ಹಾಕದೇನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನು ಕಂದಾಯ ವಜಾ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಕೂಡ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿನವೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೈತರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಬೆದರಿಕೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಕಂದಾಯ ವಜಾ ಮಾಡಿದರೆ, ಇದರ ಬದಲು ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಟ್ಯಾಕ್ಸೆಷನ್ ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಂದಾಯದ ರಶೀದಿಗಳೇ ದಾಖಲೆಗಳು. ಅದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚುವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಗಾಬರಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೀರದಮಟ್ಟಿಗೆ ರೈತರು ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬಾರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅಷ್ಟೆ. ಹಣ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದೂ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಭವಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ರೈತರ ಬೆಂಬಲ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ರಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಲ್ಲದೆ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಾವು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ.—ಅವರು ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರೇ ಇದ್ದು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರೇ

ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತಹವರು ಇವತ್ತು ಎದುರು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ನನಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಕೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಮೇರಿ ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರು ಶರಾವತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರೇ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಉದಿನವರೇ ಆದ ಕೆಲವು ಜನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಅವರೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ ಗಳಿಗೆ ಬೆಂಚರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದಕೂ ನಡೆಸುವಾಗ ಅವರ ಅನುಭವದಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳು ಬರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಈಗ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ದೇಶದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು ಈ ದೇಶದಲ್ಲರುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಅಡಳಿತವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎಂದರೆ ಅವರು ಇಂದು ಅಧಿಕಾರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

Sri M. MALLAPPA (Birur).—Sir, I rise to a Point of Order. I invite the Speaker's kind attention to Rule 288 Part-I clause (2). The member is making a Personal charge against Sri H. M. Channabasappa.

Mr. SPEAKER.—I thought Sri Channabasappa was making charges.

Sri M. MALLAPPA.—Sri Veerappa Gowda is making charges against Sri Channabasappa.

Mr. SPEAKER.—Sri Channabasappa will defend himself.

Sri M. MALLAPPA.—He is not here.

Mr. SPEAKER.—Members ought to remain in the House till the whole thing is answered. If it is an allegation against the member with regard to the matter which is before the House, members ought to expect it and defend themselves. What allegation?

Sri M. MALLAPPA.—The allegation is that he has given a contract to one of his favourites who is residing in his own village.

Mr. SPEAKER.—Is it an allegation or comment? Comment may be right or wrong.

Sri M. MALLAPPA.—Is the hon'ble member in Possession of any facts to substantiate his statement?

Mr. SPEAKER.—That is not a Point of Order. I would like the hon'ble member not to raise such Points of Orders and disturb the debate. Members must know what a Point of Order is. Such Points of Order disturb the whole and convulses the debate. I am mentioning this in such detail so that others also may know. The member's may not think that my regard for all of them is in any way diminished. If they are going to spend time on Points of Orders, then the debate to that extent will get checked out. Let there be no Personal allegations. Please meet the Points.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪ ಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಹಾರದ ಪೊಕ್ಕೂರುಮೆಂಟು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೊಕ್ಕೂರುಮೆಂಟು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈಗ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯತಕ್ಕವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ಎರಪ್ಪ ಗೌಡ)

ವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೆಳೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಮಾಜ ಮೂಲ ಎಕೆರೆಗಳನ್ನು ಇರುವವರಿಗೆ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಹಾಕಬಾರದು. ತಾನು ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೊಂದರೆ ಯಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಆಹಾರಧಾನ್ಯದ ಕೊರೆತೆಗೂ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಲಿಖಿತ ಸಿಸ್ಟಂ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವ ಕೊಂದರೆಯೂ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಬೆಳೆಯುವವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಚಿಕ್ಕ ಹೇಟೆ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಬರೆದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರೂ ಕೂಡ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನು ತಕ್ಷಣಲಿದ್ದು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದವರು.

ಶ್ರೀ ವಾಚಾಳ್ ನಾಗರಾಜ.—ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವಿತ್ತೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

Mr. SPEAKER.—Members must not throw their thoughts as they like. No member should address until I call upon him. This is the fourth time that the hon'ble member is doing like that.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ (ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಡಿದಾಳ್ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—I have ruled that out.

Sri C. K. RAJIAH SETTY.—Again the member is commenting upon it.

Mr. SPEAKER.—He has gone to the next Point.

Sri C. K. RAJIAH SETTY.—Please read the Proceedings.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಎರಪ್ಪ ಗೌಡರು ಪುನಃ ಕಡಿದಾಳ್ ಕಾದಂಬರಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ಎರಪ್ಪ ಗೌಡ.—ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ (ಹರಿಹರ).—ನಮ್ಮ ಕಿವಿ ಕಿವಿಡಾಗದೆ ಕೇಳಬೇಡಿ ಇದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ನಾವು ಸುಯಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇದರ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ಎರಪ್ಪ ಗೌಡ.—ಇನ್ನು ಸಣ್ಣ ನಿರಾಪರಾಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕಾರಾವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಕಡೆಗೆ ನಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರವು ವಿನಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ಅರಾಜವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮರೆಯಾಡಿಸುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಅರಾಜ ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಸುವ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಭಾಷಣ ಸರಿಯಾದದ್ದೆಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ನಾಯಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜಾಲನಯ್ಯ (ಹಾಸನ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿದ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಎಂದರೆ ರಾಯರುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಕೇಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸುಯಾಗಿರುವ ಕೇಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಾದ ಮಾಡುವಂತೆ ಇತ್ತು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಮೆಚೂರ್ ರಾಜಾಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕೆಗ್ಗೂರಿ ಆಗಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

Mr. SPEAKER.—I rule this out of order. Rajasthan is a separate state. If the member is going to spend time on irrelevant matters, he is welcome to do so.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲಿದೆ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ರ‍್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಂಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಒಂದು ತೀರ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ 17 ನೇ ಅಮೆಂಡುಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದಂತೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಮದ್ರಾಸು, ಆಂಧ್ರ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರ‍್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಂಸ್ ಆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೂ ಈ ಆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಇದರಿಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತುರಾತುರವಾಗಿ ರ‍್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಂಸ್ ಆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಈ ಆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಂದರೆ ಮೊದಲನೆ, ಎರಡನೆ ಮತ್ತು ಮೂರನೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒವರ್ ಎಕ್ಸಿಮೇಟೆಡ್ ರಿಸೋರ್ಸ್ ಆಂಡರ್ ಎಕ್ಸಿಮೇಟೆಡ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂಥ ಯೋಜನೆ, ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಿರಿಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇವೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಫಲವೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ 15-3-67 ರಲ್ಲಿ ರಿವರ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗವರ್ನರ್ ಅವರು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರದವರು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದವರು ಬಂದವಳವನ್ನು ಹೊಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರು ನುಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾನ್ ಆದವಾ ನಾನ್ ಪ್ಲಾನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್ ಎಂದೆ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಕ್ಸಿಸಿವ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸೇಷನ್, ಎಕ್ಸಿಸಿವ್ ಬಾರೋಯಿಂಗ್ ಪ್ರಾಂ ಇನ್‌ಸ್ಟೆಡ್ ಅಂಡ್ ಟಿಕ್‌ಸ್ಟೆಡ್, ಇದು ಕೂಡ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಈ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಳತ ಪಕ್ಷದ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದರು ಬಹಳ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು. ಮಿತ್ರ ಸಂಕೈ ಹಿಂದುಳಿದ 60 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 10 ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರತವೂ ಒಂದು. 20 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದಂಥ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಎಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಿತ್ರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. 8 ಜನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ 2 ಜನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಬೇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳವರು ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ 'ಬಹುಕ ಭಾರತ' ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸಾವಿರ ಕಿಲೋವಾಟ್, ಇಷ್ಟು ಲಕ್ಷ ಕಿಲೋವಾಟ್ ಎದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, 10 ಜನರೊಳಗಿನವರನ್ನು ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕಿಲೋವಾಟ್ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಗೋವಾ, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 10 ಜನರೊಳಗಿನವರನ್ನು ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗತಕ್ಕ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಯಂತ್ರಗಳೆಷ್ಟು ಅದನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳೆಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ 10 ರಿಂದ 20 ಆಶ್ಚತ್ಯಕಿಯ ವರೆಗಿನ ಎರಕ್ಟಿಕ್ ಫೋಟಾರುಗಳು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಪ್ವಾಲನಯ್ಯ)

ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ರೇತಗಳು, ಸ್ವಿಚ್, ಸ್ವಿಚ್‌ಗೇರಗಳು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯು ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗಾರಿಕಾಕರಣ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಏಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ದಿವಾಳತನದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನೂಟನೆಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫೇಲೋಸ್ ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ, ಎಷ್ಟು ವಿವಿಧ ಜ್ಯೋತಿಷ ಯನ್ನು ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆವು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ನದಿಗಳ ಎರಡೂ ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್‌ನನ್ನು ಹಾಕಿ, ಹೆಚ್ಚು ಅಶ್ವತ್ಥಯ ಮೋಟಾರುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ನೀರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಹಾರಾಭಾವ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯು ವರಮಾನ ಸುಮಾರು 187 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇರುವಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 160 ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಗತಿ ಯನ್ನು ಹಿಂಮೂಸಾನದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಮುಖಂಡರು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಂದೂವರೆ ಪಟ್ಟು, ಕೇರಳಕ್ಕಿಂತಲೂ ಐದು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಕೇರಳಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಭಾವ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ವಲಂವಿ ರೈತರ ಮತ್ತು ಇತರ ಜನಗಳ ಕ್ಷಯ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಬರುವಂಥ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಡ ತೋರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಫಸಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದ ರೈತರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವರಿಗಿಂತಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಉಪಯೋಗವಾಗಲಾರದು ಎಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಉಪಕುಲಪತಿಯವರಾದ ಡಾಕ್ಟರ್ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಸ್ಕೂಲುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನೂರು ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವು, ಈಗ ಎಷ್ಟಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 303 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಿತ್ರರ ಹೊಸ ಜೀಪುಗಳೇ ಮುಂದು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ಸರಿಯಾದ ರಸ್ತೆಗಳಿಲ್ಲ.

ಶಾಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಮಿತ್ರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡುವಂಥ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಂದು ಬೀಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣನವರ ಕನಸಿನ ದಿನಗಳು ಎನ್ನುವ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಡುಗಳಿಲ್ಲ, ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ಒರೆಸುವ ದಕ್ಕರುಗಳಿಲ್ಲ, ಚಾಕರ್‌ಪೀಸ್ ಇಲ್ಲ. ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಸ್ಟ್ ಟ್ಯೂಬ್ ಅನ್ನು ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಕ್ರೋಧ ಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಇಷ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಾ' ಎಂ. ಎಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಈಗ ಮೈಸೂರಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ್ಥಾನ ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮೈಕ್ರಾಸ್ಕೋಪ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟುಗಳೇನಾದುವು, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೀರಿ? ಮೈಸೂರಿನ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೈನಿಕರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೈನಿಕರ್‌ನ್ನು 1,800 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಏನಾಯಿತು? ಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜಾಗವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರೀಪುರದಲ್ಲಿನ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟಿನ ಗತಿ ಏನಾಯಿತು? ಅದೇ ರೀತಿ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟುಗಳು ಏನಾದುವು?

ರಾಜ್ಯಶಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದುಡ್ಡು ಎಷ್ಟು, ಅವರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ ಮಿಲ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದಿವಂಗತ ಕೆ. ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಆ ಫೈರ್ ಎಲ್ಲ ಹೋಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೊಳೆನರಸೀಪುರದಲ್ಲಿ ಕರಾರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿಭಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅನೇಕ ಅಣಕಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಶಿರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಅಸ್ತಿಭಾರವೂ ಆ ಅಣಕಟ್ಟಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೆಯೇ ಆಯಿತೇ? ಹೀಗಾದರೆ ಏನು ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಒತ್ತಡವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವ್ವಯೇ ಬೆಳೆಸಿ ಈಗಲೇ ಕಲಕಿರುವ ನಗರದ ಜೀವನವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಲಕುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನೂರು ಮೈಲಿಗಿಂತ ದೂರವಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಏಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಾರರು? ಅಲ್ಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರುವಂಥ ಜನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲವು ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಏವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಬಾಡು ಮಾಡುವಿಕೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅನೇಕರು ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಸೆಯಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹಗಡೆ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಟ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 39 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಷೇರುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿರುವ ಸಾಲವಿರುವುದನ್ನು ಸಹ ಸರ್ಕಾರದವರು ಷೇರುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರೆ ಡಿಸ್ಕಿಕ್ಟ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಟ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಲಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅದರಿಂದ ಆದೀತು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

2-00 P.M.

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? 3 ಟೈರ ಸಿಸ್ಟಂ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಮುಂಚೆ ಥೋರಣ್ ಇತ್ತು. ಅದು ಬೇಡ. 2 ಟೈರು ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ 3 ಟೈರು ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಕಿ ದುಡ್ಡು ಉಳಿದಿರುವಂಥ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಂದಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಿತ್ರರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕರೆಸಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? 15-00 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಒಂದೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೂ ಒಪ್ಪಂದವೂ ಇದೆ. ಮೈಸೂರು ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಿಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ 8 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಒಪ್ಪಂದವೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಆ ಉದ್ದೇಶ ಎಷ್ಟು ಸಫಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಟಿಷನ್ ರೋನ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ ದುಡ್ಡು ನೇರವಾಗಿ ರೈತನ ಕೈಗೆ ಹೋಗಿದೆ ಬಹುಭಾಗ ಯಾರ ಯಾರ ಕೈಗೋ ಹೋಗಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ ಅವರೇಶ ವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಹಣವನ್ನು ತೀರಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಪಾರ್ಟಿಷನ್ ರೋನ್‌ನ್ನು ಮೀಡಿಯಂ ರೋನ್, ರಾಂಗ್ ಟರ್ ರೋನ್ ಆಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಬುಕ್ ಅಡ್ವೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದಿವಂಗತ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು, ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗೊಳಿಗಳು ಮೇಯುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅನ್‌ಎಕನಾಮಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ? ಈಪೊಲಿಸ ದಿವಸ ಆದಳೆ ಪೆಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ,

(ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ)

ಇರುವಂತೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲೂ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಸ್ಟೆಪಲೈಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಅದ ವಿ. ಗಬ್ಬು. ಡಿ. ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಬ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಮಾಡಿದ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಬ್ಯಾಕ್ ನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅಲ್ಲೂ ವೆಚ್ಚ ಇಲ್ಲೂ ವೆಚ್ಚ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೆಲಸ ಬಿ. ಡಿ. ಒ. ಕೆಲಸವನ್ನು ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಬ್ಯಾಕ್ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀನಿ. ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಬಾವಿ ಹೋಯಿತೇ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಗೆ ಹೋಯಿತೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು 100-150 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 7 ಜನ ರೈತರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದರೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಸಂಪುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ 3-4 ವರ್ಷ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. 6 ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ 10 ಪರಾದಂತೆ ಎಷ್ಟು ಪಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬರುವುದು ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ನೋಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀನಿ.

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸುಮಾರು 54 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಭೂಪ್ರದೇಶ ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಘಾಟ್ ಕೆಳಗಡೆ ಇದೆ. ರಬ್ಬರ್ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಅದರ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 2 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ರಬ್ಬರ್ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಫಾರಿನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಫೋರ್ಟ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆ. 50-60 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಜಾಗ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೇವಲ 2 ಸಾವಿರ ಎಕರೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ? ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ರಬ್ಬರ್ ಬೆಳೆಸಲಕ್ಕೆ ರಬ್ಬರ್ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ. ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾಂಪ್ಪೆಯಿದ್ದರೆ ಕಪ್ಪೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಣದ ವಲಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ರೂಪಾಯಿಯು ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಪುರಸಭೆಗಳ ಅಂಡರ್‌ಕ್ರಾಂಡ್ರೇನೇಜ್ ವಿಚಾರ. ಬೆಲೂರು ಅಂತರ್‌ಕ್ರಾಂಡ್ರೇನೇಜ್ ವಿಚಾರ ಏನಾಗಿದೆ? ಹಾಸನದಲ್ಲಿ 13 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಾರೆ. ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಚೈರ್ಮನ್‌ಮಂಡಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 13 ಲಕ್ಷ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಕೆಲವು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಲೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಗತಿ. ನಮ್ಮ ಬರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೀಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಡರ್, ಪ್ಲಾನ್ ಆರ್ ನಾನ್ ಪ್ಲಾನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಹಣದ ಉಬ್ಬರ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಡೈರೆಕ್ಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆರೆತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣ ಯಾವರೀತಿಯ ವಂದನೆಗೂ ಅರ್ಹವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ವಾಗಿಸುತ್ತೀನಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಸರ್ವಾನ್ಯ ಅಭ್ಯಕ್ಷರೇ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಗತಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ನಾವು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಗತಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಹಿತ ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದಂತೆ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಘೋರ್‌ಪಡೆಯವರು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ವಂದನಾ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿರತಕ್ಕ ಭಾಗದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಅಪ್ರಕೃತ ವಾಲಂಟಿಯ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ವಿದ್ಯುತ್ ವೈಭವದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಣದಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಜಮೀನು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಿ ಇವೊತ್ತು ಅನೇಕ ಜನರು ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ ಎಂದರೂ ಕೂಡ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು ತೊಳಲಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಯಾರು ನೋಡಿದರೂ ಕಾಣಬಹುದು, ಅನೇಕ

ಉರುಗಳು ದ್ವೀಪಗಳು ಆಗಿವೆ. ಯಾವ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಸಾಗರವನ್ನು ತಲಪ ಬೇಕಾದರೆ 25 ಮೈಲಿ ಇದ್ದು ಈ ವರ್ಷ 70-71 ಮೈಲಿ ಆಗಿದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂಥ ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಮಿತಿಯು ರದ್ದು ಆಗಿದೆ. ಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ರದ್ದಾಗಿರುವ ಅದರ ಅಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ uneconomic holdingsನ್ನು acquire ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಉಪ ಸಮಿತಿಯೂ ಕೂಡ ರದ್ದಾದ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಳಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಈ ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯೂರಿ ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ನೆಳಲು ಎಂಬ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಗಾಡೆ ಮಾತು ಇದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇದು ಸುಳ್ಳು ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಯಾದರೂ ಶಿವಾಜಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಯಾರು ನೋಂದಿದ್ದಾರೋ ಅಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪದ ಸೌಕರ್ಯ ಇನ್ನೂ ದೊರಕಿಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪ ಕೊಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ 1967ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರವಾಸಿ ವರ್ಷ ಎಂದು ಕರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯವಾದ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ ಸಮುದ್ರದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಾ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳು, ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಯಲು ನಾಡು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೂ ಮರನಾಡು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಬಯಲು ನಾಡು ರಸ್ತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಮರನಾಡು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮರನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳು ತೆಗೆಯಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಈ ಕಾಮಗಾರಿಯಿಂದ ಮರನಾಡಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮರನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದಂತಹ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಡೀ ಮರನಾಡಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಿ ಪ್ಯಾಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ಇಡೀ ಮರನಾಡಿನ ಸಮಗ್ರವಾದಂತಹ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಚೆನ್ನಿ ಪ್ಯಾಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ರಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರನಾಡಿಗೆ ಅನೇಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಚಿಕ್ಕನಿಕರ್ ಕಾಲೇಜು ಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಕಾಲರಲ್ಲಾದರೂ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಡಾ. ಕೊರಾರಿಯವರ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಭರವಸೆ ಇದೆ. ಅವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಖ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯರೂ ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಫೋ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಮತ್ತು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ 10 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಸರಿಯು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ, ಆದರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ, ಸರ್ಕಾರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಇರುವ ಪಾತ್ರವೇನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಖಾಸಗಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಹೇಳತಕ್ಕಂಥ ಕಾತಿಗೂ, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಮಾತಿಗೂ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ)

ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಸ್, ಸೈನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಮರ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ಅವಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಂಟ್ಸ್ ಇನ್ ಐಡ್ ತೃಪ್ತಿ ಕರವಾಗಿಲ್ಲ. 50 ಭಾಗವನ್ನು ಜನರು ಕೊಟ್ಟರೆ, 50 ಭಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟು, ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನರ ಸಹಕಾರಗಳಿಂದ ಈ ವಿಧ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗೌರವಮೃತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಈಗಿರುವ ಗ್ರಾಂಟ್ಸ್-ಇನ್-ಐಡ್ ಕೋಡ್‌ನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ವಂದನಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಅನೇಕರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಮಾತುಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಯಾವ ಮಾತುಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಏನು ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಈ ವಂದನಾ ನಿರ್ಣಯ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೀರ್ಘ ಕಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ನಾಟಕ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪ ಮತ್ತು ಅವರ ಪಾಟಾಯವರು (ಕುಟುಂಬವರು) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಈಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೆನ್ನ ಬಸಪ್ಪ ನವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಏನೆಂದರೆ, ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎಂ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಎಚ್. ನಿಧೀರಪ್ಪನವರು ವಕಾಲತ್ತು ವಹಿಸುವುದರ ಬದಲು ತಮ್ಮ ಕೇಸ್ ಬಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಏನಾದರೂ ಕೇಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಪ್ರೊವರ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ....

Sri B. P. GANGADHAR (Tumkur).—For that there must be an enquiry.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I rise to a point of order, Sir. I do not know how the Hon'ble Member drags my name into the Sharavathi affair. I have no manner or right or connection with it. I do not know what my friend Sri H. M. Chaunabasappa has said on the subject. His shoulders are broad enough to bear whatever burdens have to be borne. He is capable of defending himself. Probably the Hon'ble Member does not know what an APPROVER is. Had he known the connotation of the word 'APPROVER', he would not have used it. So far as I know, Sharavathi came into the picture as a dram, as a dark drama, only subsequently, from the year 1956. Fortunately I was out of the picture from that period and only now I have come in.

Mr. SPEAKER.—Members may not raise points of order until I have delivered the ruling which I have reserved. A point of order has been raised by the Hon'ble Member Sri H. Siddaveerappa. It is on a comment made by another Member, Sri K. H. Srinivas who said that there was a drama and that another member was enacting and prior to that it was in charge of other Members. I thought it was a casual reference which was by way of humorous remark and I thought it would be all right. But developing that point does not fit into the level of parliamentary language. As far as possible, sarcasm must be in the lighter vein rather than trying to injure another person's feelings. The Point of order is not raised in respect of that. I made that observation because I found Members using language which is far away from the level

of parliamentary language. There is a method of speech. There is a method of conveying ideas in the strongest and bitterest tone. But one must as far as possible conform to the parliamentary language. With that request, I will leave it at that, So that Members may kindly observe it.

Now the point of order is that the Member Sri H. Siddaveeranpa had nothing to do at any time with the Sharavathi affair. He is perfectly right because he knows best what he has done and what he has not done. And I am sure that Sri Srinivas will not contradict that statement. When factually it is like that, to bring in the name of Mr. Siddaveerappa would not be in order. He must have correct facts and absolutely correct to the farthest corner and finest of shapes. Roughing or trying to mix, is not good. Unless Sri Srinivas is prepared to tell the House that he knows that Sri Siddaveerappa was also associated with this Sharavathi affair, in one shape or another, I think the reference need not have been made.]

Sri B. P. GANGADHAR.—On a point of information, Sir.

Mr. SPEAKER.—Later and not now.

Sri B. P. GANGADHAR.—I want to know whether the Hon'ble Member is saying that the Chief Minister is the accused and that Mr. Chanrabasappa should be taken as the approver.....

Mr. SPEAKER.—Order, order. In the first place, I told the Hon'ble Member that information is not to be elicited at this stage and at this time of the day and in this manner. He should have respected my appeal to him. If he wanted he could have raised a point of order and I would have no objection, with regard to the analogy of Court, etc. Sri Siddaveerappa raised a point of order and he left it at that. That is how Debate should go on. We hit and try to receive. There will be hundreds and hundreds of opportunities for exchanging compliments. I would like to read a sentence from the "Standing Authority of Parliamentary Procedure, which I wanted to refer for certain other purposes. It says that "the use of temperate and decorous language is never more desirable than when a member is canvassing the opinion and conduct of his opponents in the debate."

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಶರಾವತಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಧಿ ವಿರಪ್ಪನವರು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ಮೊನ್ನೆ ಮಾನ ಸರಸರು ಅನೇಕ ಅಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ಅಪಾದನೆಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸಮರ್ಥನೀಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವನವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ನಡು ನಡುವೆ ಮಾತು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಚುನಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವಾಖಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಪಕ್ಕಾ ಸೋಪಲಸ್. ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಜಿ. ಗೋರೆ ಅವರು ಚುನಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಒದಿ ಕೋರಿಸಿ ಅತ್ತ ಕಡೆ ಸಭೆಯ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮತದಾರರು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆಂದು ಚುನಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಆಟದ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್)

ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಆದಿ ಬೇಸತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವ ತುಂಬ ಹುಡುಗ ನಂತೆ ಮತದಾರರು ವರ್ತಿಸಿದರೆನ್ನಬಹುದು.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಅಧಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜನತೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪರವಾಗಿ ಮತವಿತ್ತು ಮದರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಮತನೀಡು ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಗಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸರಿಯಾಗಲಾರದು.

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನರ್ರಚನೆ ಯತ್ತ ಹರಿಸಬೇಕು. ನಿರಾಡಂಬರ ನಿವಾಸ, ಸಣ್ಣ ಕಾರುಗಳ ಬಳಕೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆ ಪ್ರಚಾರೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇವು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೆದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲಿಗೆ ಇವು ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಶ್ರಮದಿಂದ ರಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ತವಕಪಡುತ್ತಿರುವ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಆಹಾರ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಜಡತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಹಾಗೂ ನಿರಾಶಕರವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭವಿಷ್ಯ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆ ಅಥವಾ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ಕಾನದನಗಳ ಕೋಡೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಬದಲಾಗಿ ವರ್ಷದ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನ್ನು ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳ ಚರ್ಚೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಪೀಕರರ ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಯುಕ್ತ ರಂಗದ ಸಮತೋಲವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಲಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಹುದಲ್ಲ. ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಸಹ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಶ್ರೀ ಎನ್. ಜಿ. ಗೋರೆಯವರ ಸ್ಪೇಷಿಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಈ ವಂದನಾರ್ಪಣೆ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ಇದೆ ಎಂದು ನೂಟಿಸಿ ನನ್ನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Mr. Parameswarappa will have 15 minutes.

Sri B. BHASKER SHETTY (Kaup).—Sir.....

Mr. SPEAKER.—I will give the member the next chance. Six hours have been taken up by his party. Why should he not meet his counterpart and come to an understanding?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is perfectly all right. Let them put their best batsmen in the field, and we will also wait.

Mr. SPEAKER.—That is a game over which I have no control. How can I say who should speak?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—In order to enlighten the debate, to see that the points on the other side are met, You, Sir, give an opportunity on this side, and let it not be said we have not attempted to make our views clear. If necessary, you may allot half a day or a day more. I feel you know the pulse of the House. If something comes up, we do not want our case to go by default.

Mr. SPEAKER.—How this is best managed is by the Whips trying to understand each other. But the Whips are doing anything else than this. They want to make me the conciliation officer. The Whips know better. Sri Hutchmasthi Gowda was there before I was perhaps born in this political life.

Sri C. K. RAJIAH SHETTY.—Some of the Members do not know whom to approach.

Mr. SPEAKER.—What can I do? I am trying to contact everybody. But the Whips are somewhere not in Bangalore. Hon'ble Sri Parameswarappa will commence now.

† **Sri D. PARAMESWARAPPA (Honnali).**—Hon'ble Speaker, I have heard so far the speeches made by my friends in this House. Incidentally I would like to pose this question with regard to the address delivered by the Governor, whether the Governor can be a critic about the policies, schemes and plans formulated by Government. I shall be highly thankful to any of the Members if they could convince me about this—whether the Governor can be a critic about the policies, schemes and plans of the Government. Sir I understand whenever the Governor makes an Address, his Address cannot be otherwise than a brief outline of the policies of the Government, plans and schemes formulated by Government. So, with this in view, I would not attempt to speak at length about the various aspects that have been mentioned in the Address.

2-30 P.M.

Sir, this time the number of the opposition party is more than what it was last time; it is ninety in number. I am very happy that some of my friends who were once in the ruling party are now in the opposition. Particularly, I want to mention Sri H. M. Channabasappa and Sri H. Siddaveerappa. Sir, I am aware that I have no right to comment upon what they were in the past and what they are at present.

Sri H. D. DEVE GOWDA.—Birds of the same feather; you have also crossed the floor.

Mr. SPEAKER.—That matter should not come up.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—I am aware but any way, it is a fact that these two hon'ble members were once in the ruling party and Sri Channabasappa held the portfolio of Public Works Department and Sri Siddaveerappa held the portfolio of Home and Transport.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—And what not?

An Hon'ble MEMBER.—Not Sericulture.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—In fact, I was the Minister for Sericulture for all the period.

Sri D. PARAMESWARAPPA.—Sir, the reason why I am mentioning this is, because the persons who have got the experience of administration, when they are in the opposition, the general impression of this House is that whenever they make comments, they will be well founded, considerate and dispassionate. It is with this object that I wanted to make mention of these two names. Sri Deve Gowda retorted that I have crossed the floor. Both the facts are there which cannot be denied. Sir, Sri Channabasappa, the hero of the Sharavathy Valley while commenting on the Address of the Governor, mentioned about the malpractices that were committed in the Sharavathy Valley Project. I shall take another opportunity to convince my friend Sri Channabasappa who is responsible for some of the reforms in P.W.D. and also convince this House how these reforms, i.e., introduction of the arbitration clauses and classification of contractors and how they strained the Exchequer of the State. Sri Channabasappa is not here just now and therefore at the appropriate time I shall take the opportunity to convince him and the House.

Sri S. SIVAPPA (Sravanabelagola).—Why not today itself?

Mr. SPEAKER.—Order, order. Today, I have no time even for this debate. (*laughter*)

Sri S. SIVAPPA.—Hon'ble member Sri Parameswarappa was on this side and he was a party to vote for the no-confidence motion moved against the Government policy with regard to Sharavathy.

Mr. SPEAKER.—Order, order.....

Sri D. PARAMESWARAPPA.—Sir, we are living in democracy. We are facing so many complex problems; the main problem that we are concerned is population of the country. It has exceeded its optimum point as a result of which there is a shortage of food. The population has reached the 50 crore mark.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Does the member want to sterilise all of us, Sir? (*laughter*)

Sri D. PARAMESWARAPPA.—There is another reason for this food problem. The opposition attributed a reason that Government has been unable to tackle this food problem. But, if you analyse, reasons are many. The soil has lost its fertility, the seasonal conditions are not favourable and various other reasons are there. So, in order to meet these problems, it is inevitable that the country has got to depend upon foreign aid. This dependence has got to be wiped out and it is the responsibility of each and every one of us to improve the food position of our State. Some of my friends during their speeches made reference to the activities of various departments like Co-operation, Mangalore Harbour, welfare of scheduled castes and tribes, etc. At the outset I wish to state that these plans and schemes are formulated with a view to promote the welfare of the people. These plans and schemes are to be publicised well. To do that the Government weapon is only the Information and

Publicity Department and it is not doing its duty properly. It has confined its activities only to the city of Bangalore and has not spread its tentacles to the nook and corner of the State. Unless these schemes and plans are published and their implications are understood by the people, how can the Government enlist and ensure the people's co-operation in the implementation of these schemes? I am sorry to make this remark that the Information and Publicity Department is very lethargic in its activities. I hope that it will rectify all the defects that I have mentioned on the floor of this House.

My horrible friend Sri K. H. Patil while speaking about the co-operation, referred to the fact that the co-operative societies are not working in the manner in which they are expected to work. There have been malpractices, he observed. True, we admit that to a certain extent. The reason as to why these societies are not working properly is not far to make out. Unless these societies are manned by persons of honesty, sincerity and integrity, I think all this co-operative movement will be a failure.

Sri B. P. GANGADHAR.—They are mostly manned by congress people.

Sri D. PARAMESWARIAH.—It is not correct. Even assuming for the sake of argument that these societies are manned by Congress, I would like to draw the attention to the fact that he has got a powerful weapon in his hand to remove all these people and put people of honesty and integrity. I cannot understand why he is pleading this sort of helplessness. A member cannot imagine so many things. He must base his argument on facts. Let him quote instances where injustice has been done.

Sri B. P. GANGADHAR.—In Tumkur District not a single society is manned efficiently. Defalcations of amounts to the tune of several lakhs are there and most of them are manned by congressmen.

Sri D. PARAMESWARIAH.—I differ from the view expressed by my friend. With a view to obviate all economic inequalities the Government have started so many co-operatives. It is true that some of these societies are not working satisfactorily but some of the societies are working very honestly and satisfactorily. The reason that could be attributed for their not working satisfactorily is that they are not manned by men of honesty and integrity. That is the reason why such societies have miserably failed. It is not the duty of the Government to infuse honesty, sincerity and integrity into a person.

Sri K. H. PATIL (Gadag).—Can it not be controlled by the Government?

Sri D. PARAMESWARIAH.—Cannot. That should be in-born. We cannot teach a person to be honest. My friend Sri K. H. Patil who is supposed to have vast experience in co-operative field, is not co-operating.

(SRI D. PARAMESWARIAH)

Now I will come to certain observations made by Sri Aithal, member from Suratkal constituency. By the tenor of his speech it was clear that he charged the Government that it has done a great injustice to the people by acquiring 1,500 acres of land for development of Mangalore harbour. If my friend had given a realistic approach to this aspect I feel he would not have attempted to make such a statement. If I may understand what the Government has done to those who have been dispossessed of the properties, the Government has taken measures to rehabilitate them and the Government has conducted itself in a commendable manner. When the benefits that are going to accrue to the State are greater than the sacrifices that are going to be made by the people, then I submit that the Government has acquitted itself very honourably. Therefore, there is no force in his contention that the Government has done injustice to them.

Lastly, the Hon'ble Member Sri Jayaprakash Narayan said that Government is callous in the matter of uplifting the Scheduled Castes and Scheduled Tribes and the Government has totally neglected their welfare and so on. Government once adopted the policy of subsidising the houses at the rate of Rs. 500 and later they changed their policy. The present policy is that a society has got to be formed and every family which wants to take advantage of the society has to become a member of that society and every shareholder is entitled to Rs. 2,000 or Rs. 3,000 for constructing a dwelling house. I feel that both these policies have not helped the Scheduled Castes and Scheduled Tribes to the extent desired. So, what I would suggest is, let the Government abolish all these societies; let the Government take the entire responsibility for constructing the houses and let them constitute mobile units for this purpose. Let them purchase from Government depots wooden and iron materials and let them take the entire responsibility of constructing the houses on type design basis. If we take into account the entire amount that has been spent so far on social welfare, I am sure by this time we should have constructed houses for all the Scheduled Castes and Scheduled Tribes in this State. True, there has been a waste in the expenditure; we will have to admit that; we cannot lose sight of that fact. Therefore, if the Government takes this responsibility of constructing houses for them, no doubt it may be difficult at the initial stage but in the long run it will benefit them permanently, and there will be no scope for the middlemen to interfere in such matters.

I would like to conclude my speech with the observation that in these days of democracy there is a limit for everything but the human imagination has got no limit.

Mr. SPEAKER.—My request to the member is that hereafter he should try to adhere to the time allotted to him.

SRI D. PARAMESWARAPPA.—I have spoken exactly for 20 minutes barring the interruptions and I have not exceeded my time limit.

MR. SPEAKER.—But interruptions are not going to change 60 minutes in an hour to 70 Minutes.

Now, there is a suggestion that there will not be any tea break and we will sit through. Is it agreeable to the House?

HON'BLE MEMBERS.—Yes.

† **SRI H. SIDDAVEERAPPA.**—Mr. Speaker, Sir, I rise to make a few observations on the Governor's speech and the Motion of Thanks moved by my friend Sri Ghorpade for whose erudite learning and scholarship I have the greatest respect. His was one of the very few mellowed and subdued speeches we could hear here from the Treasury Benches and was couched in dignified words. He was intensely feeling as to what we on this side should do to improve the working of the democratic system in this country. I could appreciate his feelings when he said that this Government should take the co-operation of the Opposition by way of constituting what are called consultation committees and formulate the policies of Government. I could also appreciate his feeling in the matter that Government should take the Opposition into confidence in this very difficult task of administering the country in this very critical hour in the history of our country. But I should like to remind him that the Leader of the House is made up of a different metal altogether; he is not the person to expect any co-operation from the opposite side because I do remember what he said when some of us were thrown out of the Congress to our advantage. We did not resign from the Congress; we were thrown out because we had the courage to tell them when we were in the ruling party that what they were doing was to the detriment of the country. One fine morning they said, "these people have been removed from the Congress". Remember what he said on that occasion. He said, "It is good riddance of bad rubbish and I would not touch them even with a bank pole". These are the words which I will never forget in my life time. When he said 'it was a good riddance of bad rubbish'; when that is the feeling he has to some of the members of this House, how on earth would it be possible to expect that he would think of co-operation from this side?

[CHAIRMAN (SMT. BASAVARAJESWARI) in the Chair].

SRI M. RAMAPPA (Hosadurga).—I rise to a point of order. I personally feel that what the Leader of the House did as the Congress President is not relevant for this discussion. If he has done anything as the Leader of this House, probably that would be within the scope of the discussion in this House. When the hon'ble member was thrown out from the Congress, I think he was thrown out by him not as Leader of this House, not as Government, but as the President of the Congress. I feel that what he did as the Congress leader or Congress President would not be relevant here.

3-00 P.M.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Before you give the ruling, I would like to make a factual correction in the statement made by the hon'ble member. I pity his ignorance. When Sri Nijalingappa made that statement he was not the President of the Congress, but Sri Mahomed Ali who is now one of the Ministers of this state was the President of the Congress. When he made that statement Sri Nijalingappa was the Chief Minister of this State. I want to correct him.

Sri S. V. AGNIHOTRI (Darwar Rural).—That was, the disciplinary action taken against hon'ble member.

ಜೇರ್ವನ್ ಅವರು — ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ದಯವಿಟ್ಟು ಈಗಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದನ್ನು ವಾತನಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

Sri M. RAMAPPA.—I would like to clarify that it was Sri Nijalingappa who did it and not the Leader of this House or the Chief Minister.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I would like to make this submission. Knowing some of the parliamentary practices, I would assure you and through you the House, that any remarks I make will never border on the point of irrelevance. I shall always try to be relevant. Even so, man may sometimes consciously or unconsciously go wrong, but if I go wrong you are always at liberty to call me to order. When I made that remark, it was in the context of what my friend expected what we the members of this House on this side ought to do in this critical period in the history of our country. Therefore, I feel that there must be searching of hearts on the part of those on whose shoulders destiny today has placed the governance of this country. They should also feel that they alone are not the people, they alone are not there to arrogate to themselves all the power that is there in their hands and try to rule the country in the manner in which they like.

May I also make some other reference relevant and pertinent to the discussion? It was suggested by my friend that we on the Opposition should tender healthy criticism. We are always there to tender only healthy criticism. I would like to tell you and assure you that whenever we make any observations it is not with an idea of creating a vacuum or trying to destroy something that is valuable in this country. Whenever we make any criticism it is only because we feel that this Government has not been ruling this country in the manner in which it ought to do. Instead of helping the economic development, the moral development, the material development of this country, they are trying to drag us into an abyss; where they will drag the people, one cannot say. The boat in which they are now moving is leaking and we do not know whether this boat will collapse in the mid-stream. What shape or form the political events of the future will take nobody knows. May I also make a submission to my friend with all the humility at my command that we

are second to none in feeling that this country must prosper. But what happened? Let us have little retrospective view of it. Perhaps, in India this is the only State where divergent elements were brought together and welded into one geographical unit on 1st November 1956. What were our expectations then? The Bombay Karnatak area was reputed to be in one of the good administrations. Likewise the Madras people also. The people of Coorg were happy because there was a small viable unit with a good deal of income where probably left to themselves within an incredibly short period of 5 years they would have developed much faster and better than any of these areas. So far as Hyderabad Karnatak area is concerned, I know very little and I do not want to offer any comment about it. Let me also presume their administration was equally good. But so far as the old Mysore area is concerned, we had a distinct culture of our own; we had a distinct heritage of our own. We had the good fortune of having a responsive government though not responsible for a period of nearly 75 to 100 years. Whatever may be said or done, history speaks for itself. When Mahatma Gandhi went to the Round Table Conference when somebody asked him about his opinion about the political events in India he mentioned by way of illustration and singled out Mysore for his reference and then said Mysore is one of the best administered States in India where people feel that God is ruling. Such was the heritage in which Mysore was being ruled, whatever may be the other historical perspective of it. So when State Reorganisation took place there were genuine doubts expressed by the people of old Mysore that it would be very difficult to bring about emotional integration. What do we find after 10 or 11 years? Let our friends search their heart and tell us whether there has been any emotional integration in this country, whether every part of this State feels that it is one with the other parts of the State. There is a feeling of dissatisfaction everywhere? Who is responsible for this? What is the feeling among the Services? The administrative services are the kingpin for an efficient administration. What has happened to them? I have yet to find one sector which is satisfied. I have yet to find one sector or the people of one area who would say that everything good has been done. Let me say that when we were there in the administration in the Ministry headed by Sri Hanumanthaiah for over nearly 4½ years and later on by Sri Kadidal Manjappa for 2 or 3 months how the administration was run I may tell you with pardonable pride that there was not one single writ petition against the Government during that period. That speaks how the administration was run during those days efficiently, honestly and impartially. What do we find today? For everything, there are plethora of writ petitions. Only very recently, I read in the newspapers that a writ petition is filed with regard to the appointment of the Chief Minister's Private Secretary, challenging that appointment. What is all this? Why should all this happen; Thousands of writ petitions are filed by our Government officials and officers.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಿ.—ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನೊಂದು ಕ್ರಿಯಾರೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಮೇಡಂ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯೇ? ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟನ್ನು ಕೂಡ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವೋ ಅಯೋಗ್ಯವೋ ಎಂಬುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡಬೇಕು.

ಚೇರ್ಮನ್‌ಅವರು. ಅದು ಯೋಗ್ಯ ಇದೆ. ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Thank you very much, Madam. I am only saying that the Government servants are feeling very much depressed and discontented today. I understand that not less than three Benches of our Hon'ble High Court are fully engaged in hearing nothing but these writ petitions. Why all this? Why are writ petitions filed against the Government and against its orders? Because the Government are not actuated by a spirit of impartiality they are not actuated with a spirit of doing justice for everybody; they are acting in a spirit of nepotism and in trying to help somebody, they want to harm others. May I draw your kind attention to the scales over there? What do they signify? The administrators, whoever they are for the time being, have to hold the scales of justice even between one and all. That, this Government are not doing. Apart from other things, why is it we have all been crying? How is it we have not been able to progress either in the industrial sector or in the agricultural sector or any other sector for the matter of that? The answer is not far to seek. They have not got a machinery to make them feel that they are partners in this task of building this country. Unless that is done, they will not all work together. They have not been doing that. They are only immersed in compiling and building their grievances and nothing more, because they are not very happy with the way in which the Administration has been treating them. If this country has to progress, first there must be emotional integration amongst the people and emotional integration amongst the Services, which today is awfully lacking.

One other point. My friends on the other side are very touchy with regard to the instances of corruption or bribery whenever they are mentioned here. Madam when once such things were mentioned during our period, we did not keep quiet. I was also a member of that Cabinet when once such a thing was mentioned. People said like this: "Something has happened. Money has been eaten here." Then we all said: "Like Caesar's wife, we must be above suspicion. Whoever it is whether it is Mr. Hanumanthaiya, or Mr. Ramachandra Rao or Mr. Siddaveerappa, if he is found guilty, he must be simply sent to the gallows. There should be no other punishment for him." It is with that object in view we moved because we valued our honour more than our life. What are these people doing? Tell them hundred times, thousand times, any number of times, they are unmoved. Like Caesar's wife, they must be above board. "You cry whatever you like, we go on in our own way" seems to be their attitude. Let me read a few extracts from what Sri Santhanam has said. The Santhanam Committee Report is one of the best documents ever produced on the subject.

After that came the Das Commission Report. Here, they go so far as to say that the definition of "Public Servant" given in the Indian Penal Code must be changed so as to include Ministers, Ministers of State and also Deputy Ministers in the States as well as in the Centre. The object of the suggestion is that nobody should be allowed to go scot-free after taking ill-gotten wealth from the public funds. This is the object. We all say that we follow a democratic system as it prevails in England. Even in England, there are cases where a Minister has taken the presentation of a cigarette case, not to speak of very many big things, and he has been sent out. The idea is, whoever he may be, he must be above board. What do we find here? The Ministers may feel that they are above board. That is not enough. It is not they that should decide it. It is not we alone that say about it. On the 26th January of this year, our revered President, in his Republic Day speech, said that the performance of the Government does not redound to the credit of any government anywhere. Whenever the Government is charged with corruption, they must see that they are exonerated as early as possible. They must not allow the subject to go on like this. It is not good if we go on repeating and repeating the charges. We may be right or our repetition may be wrong. If we are wrong, we must be punished. There is a provision for that. If unnecessary accusation is made, law does not allow us to go scotfree, whoever may be the accuser. Therefore exoneration is necessary in the larger interests of democracy. If we on the floor of the House begin to repeat it and if the contagion spreads outside, then people say: "Look here, these people are throwing a challenge and the Government do not accept the challenge. Why not? If they are really pure, if they are really honest if they are really good, why should they feel shy of an enquiry?". We submitted ourselves to a judicial probe when Mr. Hanumanthaiya and his cabinet were charged with corruption. Our Hon'ble Chief Minister was one of those who waxed eloquent and said that Caesar's wife should be above board.....

Sri S. D. KOTHAVALA (Sankeswar).—A point of information. Does the hon'ble member mean to say that immediately there is an allegation an enquiry should be started into it? Is it not necessary for the Chief Minister or the Prime Minister to convince himself whether there is *prima facie* case in the allegations, in the first instance? If there is *prima facie* case, then there is room for enquiry. Is it the intention of the hon'ble member that the enquiry should be started outright?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I am thankful to the interjection. I am glad the Hon'ble Member has raised a very relevant point. If any man-in-the-street were to ask for judicial probe, I understand what he says may be correct. If it is not like that and if the hon'ble members of this House ask for judicial enquiry, he cannot say they are nobody. They are men of responsibility, they are men with good deal of responsibility and they know what they say about it. Moreover, I am sure the Hon'ble Member has read this Santhanam Committee Report. It says

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

that if ten members of the Legislature give a signed petition making any allegation, it is absolutely essential to constitute an enquiry committee. Incidentally I may mention that our Chief Minister was so judicious and so careful in maintaining a democratic set up. When we were in Office, in some paper something was mentioned against two Ministers, thereby meaning Mr. A. G. Ramachandra Rao and Mr. Siddaveerappa; and that was the subject matter of an interpellation raised by Mr. Koujalgi. What happened in that case? The interpellation asked: Is the Government aware that there is a press report that two Ministers of Mysore State had taken smuggled gold both at Madras and Davanagere. Nobody knew of the allegation excepting a stray statement in one of the papers. I am glad the Hon'ble Chief Minister did it and I am sure he will continue to do it; but I hope he will not make any discrimination. There is the answer for it and it is reported in our proceedings. What did he do? He said that the allegations are false; the investigation has disclosed that there is no prima facie case and that the allegations are false. What did he do then? He used the machinery of police to investigate in the matter as though the two ex-ministers who had gone out of office were felons. I am substantiating my statement, because he should follow some standards here. He should not make any discrimination. Let the Chief Minister do it. He cannot say that the Chief Minister is the Prosecutor, he is the defence witness, he is the complainant and he is the judge, all things put together. Would that be correct? You, on that side may take whatever the Chief Minister says as a dicta. But, there are others here who do not agree with them who feel that there must be a judicial probe. Mr. Kairon, the then Chief Minister of Punjab, was also saying the same thing. What did come to the surface after the Das Commission went into it? I have been saying not in a spirit of vanity or gusto. What all I want is, our Government, whoever may be destined to sit on that side, should invoke the respect of the country. Here are our Ministers. But, what has happened today? They have lost the confidence in the country. In their own interest and in the interest of democracy, as a true friend, I would request them to make up their mind as early as possible and take a final decision. The only right decision they should take would be to follow the advice given by the President of India and see that a judicial enquiry is constituted as early as possible.

I proceed further and first deal with my amendments as to what this gentleman (Chief Minister) did during the elections.

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR].

MR. SPEAKER.—Does it come in at all in the Governor's Address?

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I have moved an amendment and it has been accepted. The Governor's Address ought to have a sentence dealing as to how the elections were conducted, whether in a fair manner

or otherwise. If you consider it is in the realms of irrelevancy, I close and bow down. I feel it is relevant. A friend of ours, Mr. Viswanatha Reddy has given us a true lucid picture as to what was done in Chincholi constituency. He has addressed a letter and told some of us that atrocities were committed by one of the members of the Government in his constituency. We do not know who the member is. But coming as it does from the mouth of a responsible person have no reason to doubt that what it contains may be true. If I can concretise it by experience, the entire official machinery was mortgaged to serve their interest. They left no stone unturned to utilise all the officers and officials in the area. Not only that. They took care to see that those that are born in the particular constituencies are posted there during that crucial hour of the election. And, I may also say even with regard to the selection of the Presiding and Polling officers, they took care to see.....

Mr. SPEAKER.—It is not the Government that posts it is the Election Commissioner and the Election Commissioner is not represented here. I will permit a certain amount of criticism. If really these are the points, they ought to figure in an election petition rather than here. The Government places at the disposal of the Election Commissioner services of certain people. Beyond that, the Government has no responsibility. I am subject to correction, because my knowledge is very very limited. Individual postings are made by the Election Commissioner or Returning officer or whosoever they are for the purpose of conducting elections; they are beyond the arm of the local Government or the State Government or even the Central Government.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—May I make a submission, Sir? If what has been observed by you is the correct position, then I would be out of court. Let them try to correct us. In a constituency they post certain officers.

Mr. SPEAKER.—Who posts?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—The postings are made by the Government; posting of officers in that particular locality.

Mr. SPEAKER.—For what purpose? For administration purposes and they are made use of by the Election Commissioner. If it is for election purpose, it is the Election Commissioner that posts. The suggestion, as I understand it, that as a preparatory stage without the knowledge of the Commissioner so that the Commissioner may appoint them, the transfers have been made or individual pattern of posting has been adopted. Is that so?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—That is exactly the point we want the Government to clear.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance).—The position has been made very clear by the Speaker and I am grateful to the Speaker. It is not the State or Central Government that makes the appointments in regard to the Election Office. It is the responsibility of the Election Commissioner. What the State Govern-

(SRI RAMAKRISHNA HEGDE)

ment does is only to provide a list of officers in regard to the various constituencies, and if any particular candidate had any complaint either on the basis of local affinity that the particular officer has with the people or on any other ground, he had an opportunity to make a complaint to the Election Commissioner. When these candidates have not made such complaints to the Election Commissioner, it should be presumed that they have no complaint. This is the highest authority in the country in regard to the election and the Election Commissioner has made a public statement that by and large elections have been conducted in this country in a fair and a free manner. The complaint that the Hon'ble member Sri H. Siddaveerappa is making here is really of the nature of election complaints and there is a separate forum for that. I am afraid, this House is not the proper forum to ventilate any grievance that a candidate or successful candidate has to make use of this forum for that purpose.

3.30 P. M.

Mr. SPEAKER.—I will just clarify the position. I believe under the Constitution the Election Commissioner and the Election machinery are absolutely independent of the Central Government and the State Government. The Election Commissioner is responsible to the President and even with regard to the President the Election Commissioner occupies a certain amount of independent position, just as the Auditor General who is also placed as an independent organ in the wider interest of the country. Therefore the Election Commissioner is in no way subordinate either to the Central Government or to the State Government. But he has to depend upon the staff. He requires a huge staff and machinery for conducting the election. He does on his own responsibility but at the same time these men, who help him, should act in a proper manner. But the question is what is the forum or what is the occasion if something is brought upon the Election Commissioner? Some undue advantage has been taken by people and they are saying so many things against the Election Commissioner who is expected to discharge his duties impartially. It is not possible to check any complaint without the Election Commissioner being present either to say 'yes, or 'no' to any party. Therefore it is not a matter in which the Government is responsible to this House. So far as the Address of the Governor is concerned and the Motion of Thanks is concerned, we should not dilate upon this subject. This is not the election petition under any competent Tribunal and all that. Before we enter in detail upon that we will have to stop at that because it would be wise to confine ourselves in this topic. I cannot say at this moment that I made a deep study of the provisions of the debate on the particular practice, namely, the fair or unfair practice that might have been done directly or indirectly in a remote manner or in close proximity with regard to the conduct of elections. With this I will leave it to the Hon'ble Member.

SRI S. SIVAPPA.—We are not making allegation against the Election Commissioner and he is not an official of this State. He has to depend upon the staff that the Government supply. No doubt they are appointed by the Election Commissioner. He is making allegation on the misuse of the power on the part of the Government in the conduct of the election.

MR. SPEAKER.—What is it?

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—There is a code of conduct that the Ministers should not undertake a tour during the election time.

MR. SPEAKER.—Before polling they might have gone there. We cannot sit in judgement over the conduct of persons who are not Ministers. These are the things that happened in the past. Are we going to move a motion of no confidence against the Ministry in the previous Council of Ministers?

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—May I submit one thing, Sir? The Election Commissioner should not come into the picture and we should not say anything. I know equally better because I was destined to be one of the framers of the Constitution. The only simple point that is agitating the minds of the people is that these people sitting opposite were sending officials of their own choice at the disposal of Election Commissioner. They have sent their own henchmen to vulnerable areas where their assistance was sought by them. One Circle Inspector was transferred to a place within 3 or 4 months before election. This I have given by way of illustration.

MR. SPEAKER.—He might be there to maintain order.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I know how they were getting order. All these things were brought to their notice. How things were going on and what would happen due to this were all brought to their notice. There was, I remember, a circular from the Election Commissioner that there should be no transfer before 3 or 4 months ahead of election.

MR. SPEAKER.—The Election Commissioner has no business to say like that.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I distinctly read in newspapers that generally transfers should not be effected. But what they did in some cases? They did what they desired.

MR. SPEAKER.—There is no order as. I have understood it correctly. The Election Commissioner has no jurisdiction to say that the transfer of officers should not be done. The transfer might have been purposive to safeguard against the attack or criticisms or manoeuvring during elections.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—There should be no transfer. What they did was even 16 days prior to the election transfers were effected wherever they wanted. I have instances to show. In spite of all these odds by these gentlemen on the opposite side, 90 people have been solidly elected. In spite of all these inconveniences and impediments that

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

were placed by the ruling party, the people of the State have elected 90 members to see an effective opposition. That has been the general trend throughout the country. I do not dilate much on this particular point. I would like to mention about the Ministry. What has happened in the constitution of this Ministry—all old wine in old bottle—excepting two or three members. We know what kind of wine it was. We are seeing again the old faces. The people know them. This old wine just tasted bitter. To entrust the State to them is dangerous. This is the type of Ministry that has been formed. This is the Ministry that is piloting the ship of the State. The Chief Minister has been telling that he will give us a very effective Ministry. We hoped to see a better one. But this is the thing that had happened. Sri C. Rajagopalachari is telling there may be another general election. I am sure that all of them will be eliminated.

Mr. SPEAKER.—Prophecies should not be taken so seriously.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I feel that the Treasury Benches are not bereft of talents if they simply probe in to it. Let them show a better image for piloting the ship of State. Now, I personally feel and that is the feeling in this country, that the country is not safe in the hands of these gentlemen and the country will never prosper. That is the feeling which we find everywhere, even among the common man. Take for instance the food problem. What have they done? Having done their worst in the elections, now they have started another thing. That complaint has been coming from various constituencies, not only my constituency which I toured only yesterday. I have heard from many friends what have they been doing? They have been keeping a jealous eye on those who did not vote for them and I heard it being said or uttered by one of the dignitaries of the Congress Organisation, the so-called President of the Taluk Congress Committee in my constituency who it appears said 'look here, you fellows, you did not vote for the Congress; we are the Ruling Party; therefore we shall see you are starved; we are not going to get any food for you; we are not going to indent for any food for you; therefore whether you like it or not, we are not going to supply you with any food.' Is that the way they should do? Are they going to feed only Congressmen? If so, let them say so.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣ (ನ್ಯಾಯ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುವರೋ? ಸರ್ಕಾರದವರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಮಾಡುವರೋ? ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಏನು ಇದೆ?

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—The Taluk Congress President is the President of the Society which gets the food, and that not regularly; we have not got a wholesale society for Davangere and Harihar strictly speaking; they supply to the consumer societies; they think they can keep the consumers under their thumb and they have arrogated to themselves that position. This taluk co-operative society is a central

society. They in turn distribute to consumer societies. What do they do? They give quota only to the societies where there are congress men and where there are others who oppose them, they simply delay and they say we are not going to give any food.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಹಾಗಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಅಶ್ವವಾದರೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕುಯ್ಯನುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ಹಾಗೆ ಆಗಿದ್ದು ದೇ ನಮ್ಮ ಹಣೇ ಬರಹ. My friend Mr. Ghorpade was pleased to say that our difficulty is to maximise production and whatever we have, there should be equitable distribution. This equitable distribution is not here in this country. They feel that hungry stomachs of their party and their henchmen alone should be fed. But I would like to utter a word of warning through you that if they continue in this vindictive manner, if they continue in this venomous manner, if they continue to harm others, tit for tat will be our motto; an eye for an eye and a tooth for a tooth, if not two for one. I beg of them not to do it and rectify matters. With regard to various other points that have been mentioned, with regard to law and order, I will mention only one point. I have no quarrel with the officers as such. I know the officers; they are generally a good lot. They are like race horses. If the jockey is good, if they know there is a good master, they take you to their destination. What all they require is little interference in their acts of discretion. The duty of the Government is to tell them do this and do that. But don't press it further. If you do that, half of the worries of the State will be over. Now, what happens is, if there is a district officer, even an ordinary Congressman who is something and who moves with the Minister whenever he comes, becomes the master of the situation. I know in very many cases, how officers feel about it. Therefore, I would urge in the interest of the purity of the administration, the sooner this interference is stopped, the better it is for everybody and better for the country. In our days what we used to do was whenever we went to district headquarters, we reserved all our comments with particular departments only to the Head of the Department, because we should not lower his prestige. Once his prestige is lowered, if there are others who would like to superimpose or come forward over and above his head, then the administration becomes demoralised. This is the position to which we are reduced today. I want to mention one thing. There are some people who for a particular reason, have been kept in some areas for unconscionably a long period, 5 years, 6 years and in some cases 8 years simply because they subvert the interest of Congress bosses in a particular area. It is high time they should overhaul this machinery and particularly in places where there are complaints against these officers, soon after general elections, judicious transfers are made so that particular district or area might feel that there are people who can serve them.

I have got only one point with regard to nationalisation. Sir, this is a very very important point. I do not take much time. How this Government having going on, it makes honest people weep. I give you

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಾವೇರಪ್ಪ)

one instance. We have nationalised the route between Belgaum and Bangalore, but for a particular small strip, namely, between Harihar and Chitaldrug. When I was Minister in charge of Transport, those operators wanted only 3 months time so that they can adjust themselves in some way. What has happened now? More than 10 years have elapsed; yet nothing has been done. Why? Because most of them are the favourites of the present Government and so they do not want to dislodge them. Otherwise, it is a sorry state of affairs; if I can use a word, it is shameful administering of State. I therefore feel even in the matter of transport nationalisation, this Government have failed and blundered. Take another case in which I am intimately interested, namely, Sericulture. That makes one shudder to think how many of them in this Government when they came did not know what sericulture is, what it economically means to the State. We laboured hard and we saw to it that Sericulture Institute was established in Mysore because 60 to 70 per cent of silk which is produced in India is produced in the State and we also fought and saw to it that the Central Sericultural Research Institute was located here. What did they do? We also fought and saw to it that the Central Silk Board was located in Bangalore. What did they do? Unceremoniously, not knowing its implication, they allowed the Central Silk Board to fly back to Bombay. In the grand building of Sericultural Research Institute, what do we find? We find there the kawayath of police officers and the police training school! It is a matter of deep regret that these people have allowed the things to go on like this.

Sri B. RACHAIAH (Minister for Revenue and Forests).—The Sericulture Institute is progressing in Mysore in a better place.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I have gone there and seen what they have been doing. They have given up such a beautiful locality and area. Channapatna is one of the best areas in Mysore State and now they have gone to Mysore because they want cinemas and other things and enjoy life. That is what they have done. Take any walk of life. This Government have grievously blundered. They have not taken Mysore an inch forward in the development of any industry or any branch of industry. How they threw away Kolar Gold Mines, I will take another opportunity to make mention of it. It is enough if I say that the Governor's Address is a catalogue or report and we could have got as much information from the Information Department as is contained in the Governor's Address. I personally feel that this Government which has failed has no moral right to continue in office any longer.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚವಾಸಿ ಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರು ದುರ್ಗ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಹೊಸಬರು ಮಾತನಾಡುವುದು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಹ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದೇ 23ನೇ ತಾರೀಖು ಚರ್ಚೆ ಮುಂದೆ ವರದಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. 23ನೇ ತಾರೀಖು ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೆ 24ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆಗೆ ಹುತ್ತ ಮುಠ್ಯಾಹ್ನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ.—ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಸಾಧನೆಯಾಗುವುದಾದರೆ ನಂ, ಏಕೆಂದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಖ್ಯ ಮಂಟ್ರಿ ಡಿಪ್ಯಾಂಟ್ ಬರುತ್ತದೆ, ಹೊಸ ಬಡ್ತಿಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಆಪೋಪ್ರಿಯೇಷನ್ ಬರ್ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ತಾವು ಎರಡು ಹೂಂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. 23ನೇ ತಾರೀಖು ನೊಳಗೆ ಈ ಚರ್ಚೆ ಮುಗಿಯಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—So the arrangement will be that we will be sitting in the morning tomorrow, and I will give chances to new members.

†ಶ್ರೀ ವಿಠಲೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ರೋಕೋಪಮೋಗಿ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಾತು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಮೂರು ಟರ್ನಿ ಮುಗಿಸಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಸಾರಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ವಿಭಾನಸಭೆ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದುವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಥಮವಾಗಿ ಅಂಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನಾದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾವು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವನೆ ಈ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಈ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಭುಜಕ್ಕೆ ಭುಜ ಕೊಟ್ಟು ನರಸಂಗ ಬೇಕೆಂದು ಸವಿಸುರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಜನಾವಣೆಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಲ ವಿಶೇಷವತ್ತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನುರಿತವರೂ, ಸಮರ್ಥರೂ, ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವ ಪಡೆದವರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ನನಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳು ಏನಿವೆ ಎನ್ನುವಂಥದ್ದು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವಂಥ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಕಾರ, ನೆರವು ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಅದು ಅವರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತವೆಂದು ಎನ್ನುವ ಅಸೆಯನ್ನು ನಾನು ಇನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವುಮಟ್ಟಿಗೆ ನರತ್ಯಾಹವಾದ್ದರೂ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬಂದವರೇ, ಅದೇ ಒಂದು ಚ.ನಾವಣೆಯ ಕುಳಿ ಇನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿರುವುದು, ಆ ಕಾರಿಂವೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಮುಂದೆ ಇದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಒಲವಿನಿಂದ ಸಲಹೆಗಳು ದೊರಕಬಹುದು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವಂಥ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಾವು ತಾಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ, ಒಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ.

4.00 P.M.

ಇವತ್ತು ನಾನು ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಂಥದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೆರಿಯಾಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಆರಿಸಿಬಂದಂಥ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನನ್ನ ಬಾಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಗಂಟೆ 25 ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೂ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಸಾರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡು ಗಂಟೆ 25 ನಿಮಿಷ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ತೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೋ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಎರಡು ಗಂಟೆ 25 ನಿಮಿಷದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಏನು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರತಿ

(ಬ್ರೇ ವೇರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ವರ್ಷವೂ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ತಂದು ಅದರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಮೇಲೆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಸಂಧಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಆ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ಹಾಕಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲ್ಯಾಂಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನನಗೊಸುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಮೊದಲು ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತು, ಅದೇ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆ ಏನಾದರೂ ಬಂದಾಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರೆಸ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಅದೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದಂತೆ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ರಿಹರ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಬ್ರೇಫ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ತಾವೇ ಬುದ್ಧಿ, ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಂಥ, ಅದೇ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಮುರಿಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇದುವಂಥ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಆ ರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಹುದು, ನನಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಎರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಮುಂಚೆಯೇ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಐದು ವರ್ಷದಿಂದ ಅವರು ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡುವಂತೆ, 'ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡೋ ಕಿಸಾಯಿ ದಾಸ' ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ, ಅವಕ್ಕೆ ನಾವೂ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕಾಗುತ್ತದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಂದು ಅಂತ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಡಿ ಮುಗಿಸೋಣ.

ಪರಿಯಾಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಒಪ್ಪಬಹುದು, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನತೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆಗಳ ಭಾಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಂತೂ ಸಿಂಹ ಗರ್ಜನೆ ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಯಾವ ಗರ್ಜನೆಯಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಾರದೆ ಹೋದರೆ ಸಿಂಹಗರ್ಜನೆ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಜನ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆ ರೀತಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ, ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಅವರ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿ ಇದೆ ನೂರಕ್ಕೆ 60ರಷ್ಟು ಮತಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಆರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

SRI C. K. RAJIAH SETTY.—On a point of order, Sir. The usual procedure is that the Ministers should reply on the last day. Particularly so when Mr. Channabasappa who is not here, it would be alright if the Minister replies on the last day. Moreover, for the last so many years, the Ministers used to reply on the last day. Today, usually, the Minister has stood up to speak. It is an important issue and it is better if the Minister should reply on the last day.

MR. SPEAKER.—Is there any rule on which the Hon'ble Member is relying?

SRI C. K. RAJIAH SETTY.—It has been the procedure...

SRI K. H. RANGANATH (Mudigere-S.C.).—Rule 22 in Chapter V of the Rules of Procedure and Conduct of Business deals with the Governor's Address and Messages to the Assembly. The rule reads:

"The Chief Minister or any other Minister whether he has previously taken part in the discussion or not, shall on behalf

of the Government have a general right of explaining the position of the Government at the end of the discussion and the Speaker may enquire how much time will be required for the speech so that he may fix the hour by which the discussion shall conclude."

The Minister is now replying to the speech made by Hon'ble Mr. Channabasappa. I do not know whether he is now replying on behalf of the Government or he is participating in the discussions. If he is participating, Chapter V does not give him scope. Now the House is discussing the Motion of Thanks.

MR. SPEAKER.—I have already mentioned to the House that the raising of points of orders in the context of time factor that prevails now does not help to ease the situation. It makes it more complicated. Under the rule which has been invoked, there is the inherent right, provided that the Chief Minister or any other Minister could reply...

SRI K. H. RANGANATH.—At the end of the discussion.

MR. SPEAKER.—If the Hon'ble Member has no patience, I will only have to say that he is interfering when the Speaker is speaking. Now, which Minister is going to replay at the end of the discussion, I do not know. Can I prevent any Minister intervening? Is there any provision to show that he should not speak in the middle?

SRI G. DUGGAPPA (Bharamasagara).—The Minister could give his reply only at the end of the discussion.

MR. SPEAKER.—The Member must either have patience or try to cultivate it. Now, did the member think properly and fully?

SRI G. DUGGAPPA.—My submission is, the Chief Minister or the Minister cannot do it. They must do it under this rule only at the end. They must reply only at the end of the debate according to this rule.

MR. SPEAKER.—So, the procedure as enunciated by the hon'ble member Duggappa is, there is nothing like intervening in the debate. Is it a member intervening or is it a Minister intervening? Has the Minister no right to intervene? Why does he rush head-long without knowing all these things? It is with a view to stimulate the debate.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—Technically I am to agree with you so far as that position is concerned. But, there is what is called the sense of propriety. Perhaps, it would enlighten the debate if the Minister who is in charge of the House now would wait till his opponent is present so that they may understand each other and the country may understand the matter. If you speak ex-parte, what is the good? Let the member come and you better wait. But, if you want to satisfy yourself now, there is no other way.

SRI K. H. RANGANATH.—Sir, under rule 22 a Minister can reply only at the end of the debate. But now the Minister is trying to reply and he cannot do it.

Mr. SPEAKER.—I am surprised at the contention that the Minister can reply at the end of the Debate alone. I have taken infinite pains to put forward the view that every member is entitled to debate and participate in the debate and that right is no less in the case of a Minister because it is the Ministers that are attacked. Normally, the rule of jurisprudence is, the person who is attacked should be given as many opportunities as many times he is attacked. Therefore, I do not understand how this rule stands in the way. It starts from the wrong presumption that this is a reply and nothing else. The fallacy of it will be cleared after the speech of the Hon'ble Minister.

Sri K. H. RANGANATH.—Sir, if you would bear with me, let us not try to deviate from what is contained in Chapter V because this deals with a specific procedure. Otherwise, every Minister can talk the whole day saying that he is intervening. If that is done, we can dispense with the rules 18, 19, 20. We need not have them in the Rules at all. Is the Minister intervening and if so, to what extent? Is it the whole day in explaining his position, particularly when the hon. member who made those allegations is not present in the House? I do not think that this would bring credit to this august House. There is specific rule 22 and he can reply at the end of the discussion. Intervening cannot be for more than fifteen or twenty minutes and that is to explain certain position. Otherwise, the sanctity that we are expected to attach to the Governor's Address is lost. Therefore, my submission to you is, let the Minister reply at the end of the discussion and let him satisfy this House. Not that we are worried about his intervening but let us observe the rule.

Sri H. SIDJAVEERAPPA.—My final submission for your consideration would be, whatever may be the other niceties involved in this issue, it is a very healthy principle if those that receive the hits must be prepared to hit back when the opponent is present. Otherwise, it would be a convenient way that whenever we try to put something inconvenient, they may try to hit when the opponent is not present. The gentleman who has made the allegations very seriously—as a matter of fact, I would like to view more seriously than the gentleman on the opposite—is not present. You are continuing the discussion tomorrow and nothing is lost if the Minister would wait till he comes. Discussion on this subject will be continued tomorrow. Nothing is lost if the hon'ble Minister would bear with us and wait. Otherwise, if they want to have their dig and be satisfied to hit back when the member is absent, let them do it.

Sri G. DUGGAPPA.—I request the Chair to kindly enquire the time that the hon'ble minister would like to take. The rule is so specific. It says that the Speaker may enquire how much time will be required for the speech so that he may fix the hour by which the discussion shall conclude. My submission is that after the reply by the minister or the Chief Minister on behalf of the Government the discussion should be closed. Therefore the provision is that the Speaker may ask how much

time they require. My submission is after the discussion, the minister or the Chief Minister or whoever they may be, may reply at the end of the discussion.

Sri S. R. KANTHI.—It appears that the hon'ble members do concede that there is the right to intervene. The other point that worries the hon'ble member is how much time the Minister can take. That is for the Chair to decide. There are two rights that a minister has. One is the right of replying on behalf of the Government and the second is intervening. Rule 22 is clear because it says that the Chief Minister or Minister, whether he has previously taken part or not, has still the right of replying on behalf of the Government at the end. So, the Ministers have two rights, one right is to intervene in the debate and the other is the right of explaining the Government's position at the end as a part of reply. What time should be taken by the minister in order to explain the position of the Government by way of intervening, is a matter for you to decide.

Mr. SPEAKER.—If any new points are to be made I can allow members to speak.

With regard to the matter before the House, namely, the point of order, if any new light can be thrown I will be grateful. From the whole debate it looks as if there is nothing new and members want to express only what has been stated already.

Sri B. P. GANGADHAR.—Apart from the Rules of Procedure and the phraseology adumbrated, therein, I feel when there is a very serious matter like the one we are discussing...

Mr. SPEAKER.—I am not concerned with the member's feeling.

Sri B. P. GANGADHAR.—When a serious matter has been before the House and a responsible member has made a serious charge against the Government and the way how very huge amounts of the State Exchequer are spent...

Mr. SPEAKER.—Let him tell me the point.

Sri B. P. GANGADHAR.—We can lay down a precedent for the future.

Sri AZEEZ SAIT.—Your direction was to rule 22. When the hon'ble minister wants to intervene, he has to give facts without touching every word or point raised by Sri Channabasappa. Otherwise it becomes a reply. A member on the other side who fortunately or unfortunately becomes a minister has two rights. But he cannot utilise that right...

Mr. SPEAKER.—The member need not bring in names:

Sri AZEEZ SAIT (Narasimharaja).—The word used is minister. First he is a member and then minister. If he wants to utilise the right of a minister and under the guise of intervention, gives reply, it is not correct.

Mr. SPEAKER.—I am unable to find time...

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ.—ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಸೌಸಮಾನರು, ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಾಡಿರುವ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವಾಗ ಟೀಕೆಮಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಜರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು 15 ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೇ? ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಾದ ಅವರು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೌಸಮಾನರು. ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಕೆಲಸ ಅವರ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಅವರು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬರಬಹುದು. ಆ ಸದಸ್ಯರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ. ತಾವು ಈಗ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸೌಶಯ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದೆ. ಅದು ಬಹುಶಃ ಪರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲದ ಈ ಸಮಯ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ನಿಂತಿದ್ದೀನೆ ಅನ್ನುವಂತಹದು ಇದೆ.

4-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಹೌದು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಆ ಸೌಶಯ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಪರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಅದಕ್ಕೇ ಅವರು ಯಾವತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನುವಂತಹದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರೊಡನೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯೇ ಮೊದಲು ಇಲ್ಲ ಬಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲೂ ಕದಲಲಿಲ್ಲ ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದ ಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಬರೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಕೂಡ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕೂಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವಂತಹದು ಬೇಡವು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಹೇಳಿ, ಅವನ್ನೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೌಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ತಯಾರಾಗಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇವತ್ತು ಬರಬಾರದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಅವರ ತಪ್ಪೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ತಪ್ಪಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗನ ಮದುವೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಮದುವೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅಮೃತನು ನನಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಈ ದಿನ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಇವತ್ತು ಇದು ಒಂದೇ ಸಲ ಅಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ನೇರು ಸಲ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲ, ನೂರು ಸಲ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ (ಕಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಿರು, ಹಿರು).

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡೋ ಕಿಸುಬಾಯಿ ದಾಸ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಅದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಹೇಳುವಂತಹದು ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಎರಡುಬರೆ ಕೋಟಿ ಜನಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವಂಥದ್ದು ಅದು ಒಂದು ಸತ್ಯ ಕತೆ-ವ್ಯಾ ವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಷ್ಟೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿ, ಅವರು ಸಮಾಧಾನ ರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ ಹೋಗೋಣ.

Mr. SPEAKER.—Order, order.....

ಶ್ರೀ ವಿಠಲೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಚಿಂಚೋಳಿ ಋಣ ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಅವರ ಜೀವನವತ್ತೇ ಮಾಡುವನೇ ಸು ಅಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಏನೋ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸು ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು 1956 ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ನೋಡಿಬಹುದು ಅಷ್ಟೆ.

ಶ್ರೀ ವಿಠಲೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—56ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದೆ, ಅದೇ ಮಾಡುವನುಸು ನೋಡಿದ್ದು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಚಿಂಚೋಳಿ ನೋಡಿದ್ದು, ಬೇಕಾದರೆ ನೀವೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಅದಕ್ಕೆ 7 ದಿವಸ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿ, ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I am really sad and surprised that so much time has been taken over a very simple matter.

SRI S. SIVAPPA.—This simple matter has been very much complicated. Under Rule 22 though a Minister can intervene and take part in the discussion the important point is that the Hon'ble Minister has chosen to take the opportunity of replying to certain remarks made on his department. It would be better if that opportunity is taken by the Hon'ble Minister if the person to whom he wants to reply is Present in this House—not that he should wait till the member comes to the House. Unfortunately, the hon'ble Member Sri Channabasappa has gone thinking that the reply will be on the 21st. So, I request the hon. Minister to reply when the hon'ble member is present. The purpose with which he wants to intervene will be well served when the hon'ble member is present here. If he does that, he will go up higher in the estimation of the House.

MR. SPEAKER.—I would request the hon'ble member Sri Sivappa not to disturb me again when I have commenced delivering the ruling. There is nothing new that the hon'ble Member Sri Sivappa, for whom I have the highest respect, has contributed. Anyway, he has made one point clear viz, that there is what is called the right of intervention and that the scope of intervention is limited. If only members will study matters on which they are expatiating themselves in such great detail, I will be grateful to them. It is not for the first time that the Ministers are intervening. I have already mentioned the scope and purpose of intervention. If intervention takes place, there is another chance for other members in the Opposition to answer the points that are raised or contribute effectively otherwise to nullify the arguments that might be advanced.

One important point that was made was that the hon'ble Member from Periyapatna who made the speech, is not present now. Nobody can know why he is not present; that is slightly beside the point. The principle of parliamentary procedure is that, if any person makes an attack against the Government, he should be present at all times to hear anything that might be said by way of rebuttal. There is no corresponding or converse proposition in parliamentary procedure that a Minister must intimate to the member that he is going to reply at a

(MR. SPEAKER)

particular time and that the member may kindly be present if he so desires. That is why under the parliamentary procedure the members who are making allegations or severe criticisms are required to be present and hear the reply. It was said that if it is reserved till the end, he will be present knowing that there is going to be a reply but it will put him to one disadvantage viz, that he will not be able to say anything after the reply. On the other hand, after the intervention if he wants to explain, it may be possible for the House or the Speaker to give him an opportunity of making a personal statement. Members do not realise the multitude of side issues that will be opened up. So unless they are able to satisfy me with any precedent or any text-book authority on parliamentary procedure, I am unable to prevent the Minister from continuing the reply. It does not mean that the Minister who is intervening should be called upon to wait because he might have his own commitments. We must try as far as possible to reconcile things and see that we try to have a debate which is very good in all respects. I do not know what prevented either this party or the other party from ascertaining well in advance when the Minister will or will not intervene.

I am making the best efforts to co-ordinate. It is for the Whips and everybody concerned to meet as often as possible. Such a thing is not coming about. I can only hope that hereafter at least that kind of co-ordination will come so that so much time spent on this matter today could be saved. I am unable to say that the Minister should not intervene.]

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪ.—ಶ್ರೀಮನ್ ರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಿಸಬೇಡಿ.

Sri C. K. RAJAI AH SHETTY.—The Minister himself is addressing the members. Bring him to order.

Sri K. H. RANGANATH.—He is deliberately not addressing the Chair. He should not address members like this.

Mr. SPEAKER.—Order, order.

Sri K. H. RANGANATH.—He is addressing the members which he should not do.

Mr. SPEAKER.—Order, order. If members disturb like this I will have to take severe action.

Sri S. SIVAPPA.—When did they disturb ?

Mr. SPEAKER.—I can produce pages after pages of their speeches where they have entered into direct conversation. I did not disturb them thinking that the effect of the speech will then be lost. We should not judge things by different standards. The hon'ble member Sri

Channabasappa spoke for 2 hours and 25 minutes. It was a direct conversation with the other side. I did not disturb with the object to have a good debate.

Sri S. SIVAPPA.—These are only interjections by members on this side.

Mr. SPEAKER.—A few interjections here and there may be allowed, are they really interjections in the manner in which these members are doing? Anything if it is overdone, loses its value.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಎಷ್ಟುಸಾರ್ತಿ ಕೇಳಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟುಸಾರ್ತಿ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಆ ಸದಸ್ಯರು ಈ ದಿವಸ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟುಸಲ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟುಸಲ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನಿನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಣಕಾರ್ ಮದೇವ್ ಗವಿಗಪ್ಪ (ಬ್ಯಾಡಗಿ).—ಹಿಂಚೋಲ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವು ಮುಗಿಸಿ.....

Mr. SPEAKER.—From which constituency does the hon'ble member come?

An Hon'ble Member.—Byadgi.

Mr. SPEAKER.—Very bad.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—'ನಮಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಬೆಂಬಲವಿದೆ, ನಿಮಗೆ ಜನರ ಬೆಂಬಲ ಇರತಕ್ಕುದು 126 ಮಾತ್ರ. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಶೇಕಡ 60 ಪಾಲು ಜನ ನಮ್ಮನ್ನು ಆರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಜನರ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಂದರೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗ 126 ಜನರು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರವಾದ ಅಂಶ. ಅಸತ್ಯ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇರಬೇಕು. ನಾನು ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನೀಗ ಆ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಸತ್ಯಾಂಶವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರ ಅಸತ್ಯದ ನುಡಿ ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ನುಡಿದದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೀಗ ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri K. H. PATIL.—On a point of order, Sir. The speech of the hon'ble member Sri Channabasappa that he is referring to is not yet authenticated by the member; it has not yet been corrected and approved by Sri Channabasappa. Before that the Hon'ble Minister cannot make use of it in the House.

Mr. SPEAKER.—My ruling is that there is no merit in it, but for the sake of the hon'ble member I will give my ruling tomorrow subject to the condition that he will not raise any points of order like this hereafter.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಕಳೆದ ಮಹಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಕ್ಷಗಳ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು: 48.02 ಪರ್ಸೆಂಟ್. ಮತಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. (2) ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿ. 3.93 ಪರ್ಸೆಂಟ್.

(ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀರ್)

ಮತಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ, (3) ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷ: 6.76 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ, (4) ಜನಸಂಘ: 2.80 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ, (5) ಎಸ್.ಎಸ್.ಪಿ. 2.29 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. (6) ಸಿ.ಪಿ.ಐ. 1.60 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ, (7) ಅರ್.ಪಿ.ಐ. 0.099 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ, (8) ಇನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಜನತಾ ಪಕ್ಷ 28.61 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತವನ್ನು ಅದು ಗಳಿಸಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ನಮಗೆ 60 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಜನ ಬೆಂಬಲ ಎದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತು ಲೇವಣಾತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ—268 ಜನ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಲೇವಣಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಿ.ಎಸ್.ಪಿ.ಯಲ್ಲಿ 10 ಜನರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 12 ಜನರೂ, ಜನಸಂಘದಲ್ಲಿ 24 ಜನರೂ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಪಿ.ಯಲ್ಲಿ 5 ಜನರು, ಸಿ.ಪಿ.ಐ.ನಲ್ಲಿ 8 ಜನರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ 200 ಜನರೂ ತಮ್ಮ ಲೇವಣಾತಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಜನ ಬೆಂಬಲ ಯಾರಿಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಡಿ? ಹೀಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ಅಂಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಅಂಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿವೆ...

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ ಸ್ವತಂತ್ರರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಅವರು ತಿಳಿಸಬೇಡವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀರ್.—ಅದರೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಈಗಲೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಹೀಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತ ಅವರ ಹುಳುಕನ್ನು ಹಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು 2—3 ಸಾರ್ತಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಲಹೆಗಳು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರೇನಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆಗಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್ ಸೇಟ್.—ಅವರು ಎನ್‌ಕ್ಯೂಟರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇ ?

Mr. SPEAKER.—Unless it is a point of order, I do request the members. Let there not be any disturbance.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀರ್.—ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ಆ ಶರಾವತಿ ವಿಚಾರ ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾರ್ಥಕ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಆ ಶರಾವತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೇ ಅವರ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರಚಾರ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಹೋದಾಗೆಲ್ಲಾ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಕರಣ, ಶರಾವತಿ ದುರಂತನಾಶಕ ಇಂಫಾದ್ವನ್ನೇ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಅನೇಕ ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಮೋಷನ್ ಬಂದಾಗಲೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಬೆಂಚ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಅದರೂ ಕೂಡ ಈ ಕಡೆ 126 ಜನರು ಆರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಶೇಕಡ 60ರಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ನಿಮಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನೀವು ಈ ಕಡೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪ.—ಪ್ರಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಚುನಾವಣೆಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳ ಮುಂಚೆ ಈ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಆಗ ಎಷ್ಟು ಜನ ಆರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀರ್.—ಈಗ ಸತ್ಯಾಂತವೇನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತನಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಇದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರೆಂದು ನಾನು ಶರಾವತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳು.

Mr. SPEAKER.—Order, order. ನಿಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ? The member cannot speak unless. I have called upon him.

(Sri Aziz Sait continued to stand and attempted to address)

If this disturbance continues, I will have to call upon the hon'ble member to retire.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್.—ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—Order, order. The member must not feel that this is a lounge or a drawing room....Order, order. When I am mentioning that the Member must have respect for the House, he must not get up and go on talking any thing that comes to his mind. How many disturbances? .....Is he the only member here?...There are very many Members who have perhaps got greater ideas than him. By demanding an explanation, he is taking away the time of the debate.....I will give him an opportunity after this speech of the hon'ble Minister.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್.—ಅವರ ತರೆಯಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ.....

Mr. SPEAKER.—What is this? Does not the Hon'ble Member know that when the Speaker is on his legs, he should not get up? Would he apologise to the House?

Sri AZIZ SAIT.—Sorry, Sir.

Mr. SPEAKER.—This is not at all conducive to smooth working. Let him not disturb and let there be a quiet debate. If he wants to speak, after this I will give him a chance to explain and make a personal statement. Then, he may state whatever he like.

ಶ್ರೀ ಎಲೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಪರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿದರು, ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ 30 ಚಾರ್ಜ್‌ಗಳನ್ನು ಅವತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು. ಆ 30 ಚಾರ್ಜ್‌ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಅವತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಸತತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಮೇಲೆ ಇವರು ಸಮಾಧಾನವಾದರಂತೆ. ಆಗ ಆ ಚಾರ್ಜ್‌ಸ್‌ನಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಿಮುಕ್ತರಾದರು. ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಮೇಲೆ 23 ಚಾರ್ಜ್‌ಸ್ ಇದೆ, ಬಹುಭಾಗ ಚುನಾವಣೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮಾಡಿದಂತಹುಗಳು, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡಿಸಿಯರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂರಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ 23 ಚಾರ್ಜ್‌ಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ದೂರು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಲಲಿತಮೂಲಕವೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಅಲ್ಲ ಅವರು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರಹ ಸತ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಅಜೀಜ್‌ಸೇಟ್.—ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರವೇ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಹೌದು. ಅದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಆ 23 ಚಾರ್ಜ್‌ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಸಹ.

(ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲದೆ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಯಾರು ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಜುಡೀಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ಯಾಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜುಡೀಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ಯಾಸ್‌ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಪ್ರೈವಾಟೇಸಿ ಕೇಸ್ ಆಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೇಕೆ ಪಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಮಾಡಿದ್ದ ಚಾರ್ಜ್‌ಗಳು ವೇಗ್ ಚಾರ್ಜ್‌ಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜುಡೀಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ಯಾಸ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹುರುಳು ವೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪೆರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಜವಾಬ್ದಾರರಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 1974ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಆ ರೀತಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ರಾಜೀವಾರ್ತೆ-ಮಂಟ ನವರನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂಡಿತ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕಳೆದ ಕೆಳೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1974ನೇ ಇಸವಿ ಬಹಳ ದೂರ ಇಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ 1967ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಏಳು ವರ್ಷಗಳು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ, ಹಕ್ಕು ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ನಾವೇ 1974 ಅವಮೇಲೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಿಂದೆ ನಾವೇ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೀತು! ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಇರತಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಹೋಗುತ್ತದೋ ಇರುತ್ತದೋ ಅನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾವೇರಿ ಬೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರತಕ್ಕ ರೈತ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಬಂಡಿತವಾಗಿ ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಅವರೇಜ್ ಕರ್ಟ್ 600 ಟಿ. ಎಂ. ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದೇ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಆರಿಸಿ ಬಂದಂಥ ಶ್ರೀವಾಣಿ ದೇವೇಗೌಡರು ಹಿಂದೆ ತಂದಿದ್ದಂಥ ಠರಾವಿನ ಮೇಲೆ ಕಾವೇರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನಿದೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಗಳೊಡನೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರೊಸೀಡ್‌ಯಿಂಗ್ ಸಹ ಇದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಾವು ಆ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಷ್ಟವಿದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ಬೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನಮ್ಮ ರೈತ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೋಗಿಸಲಕ್ಕೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ).—ರಾಷ್ಟ್ರ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ 1966 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಂಥ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅವರು ಇಂಟರ್ ಸ್ಟೇಟ್ ರಿವರ್ಸ್ ಬೋರ್ಡಿನ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಪುನಃ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ರಿವೈಡ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಿಜವೇ? ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಡೈರೆಕ್ಟಿವ್ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವಂತಹ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು 1924ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದ ಆಗಿದೆಯೋ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ಸಹಜ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

5-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಆ ಒಪ್ಪಂದದ ವಾಯಿದೆ ಏನು ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—50 ವರ್ಷಗಳು, 1921ರಿಂದ ಕಾರಾವಧಿ 50 ವರ್ಷ ಇದೆ. 1974ರ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಯಾವೂ ಹುಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವಂಥಾವನ್ನು ವಿಚಾರವಿಷಯ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಹಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಬದ ಕಡೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜನರ ಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವಾರು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಾರಂಗಿಯನ್ನು ಹಾರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬದ ಕಡೆವನ್ನು ಕದ್ದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಒಂದು ನೋಟಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಕಂಬದ ಕಡೆ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಎತ್ತರ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಭಾವಿಸಿ ದ್ದರೋ ಅದು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಇವೂತ್ತಿನ ಸರ್ಕಾರ ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ. ಇವೂತ್ತಿನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 1961ರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೋ ಅವರು 7-5-1961ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಎತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಬಹುಶಃ ಆಗಿನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಪಿರಿಯಾಪುಟದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಜಾಯಿಂಟ್ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ನಿನ ಬಲಿಷ್ಠ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಅಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಜಾಯಿಂಟ್ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ನಿನ ಬಲಿಷ್ಠ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವೇ ಜನರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಜನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಎತ್ತರವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಆ ಸರ್ಕಾರ ದಲ್ಲಿ ಪಿರಿಯಾಪುಟದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಪಾರ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಅವರ ಮೇಲೆ ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಂಕಿ ಆಂಕಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಯಾವ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪಿರಿಯಾಪುಟದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದರೋ ಆ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದವರು ಅಧಿಕಾರ ದಲ್ಲರಿರುವಾಗಲೇ ಅದು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೂ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಹ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕಾವೇರಿನ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದ ಒಪ್ಪಂದ 1974ನೇ ಇಸವಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ವೇಳೆಯೊಳಗಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ 1924ನೇ ಇಸವಿಯ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ರಿವ್ಯೂ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ 1974ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಿಲುವು ಏನು, ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಲು ಸರಿಯಾದಂತಹ ತಜ್ಞರ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಸಹಾಯಕ ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಈಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾನು ಶರಾವತಿಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಪಿರಿಯಾಪುಟದ ಸದಸ್ಯರು ಶರಾವತಿಯ ವಿಚಾರ ಒಂದು ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಎಂದೂ ಮತ್ತು ಇದು ಒಂದು ದುರಂತ ನಾಟಕ ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶರಾವತಿಯ ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಮತ್ತು ದುರಂತ ನಾಟಕದ ನಾಯಕರಲ್ಲ ಅವರು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮಾಡಿದಂತಹ 1½ ಗಂಟೆ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಡೈರೆಕ್ಟಾಗಿ ಅವರು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಛಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಣಕಾರ್ ಮಹದೇವ್ ಗದಿಗಪ್ಪ.—ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೆಫ್ಟಿಗಾರ್ಡ್ ಮಾಡುವ ಪೊಲೀಸ್ ಫೋರಲಯೋವೂ ಒಂದು ಇದೆಯೇ ?

Mr. SPEAKER.—Why should Sri M. G. Banakar disturb like that? If he has no patience, let him retire to the lounge. Otherwise, I will have to direct him to go out of the House. This is not the first time that he is doing like this. This is the third time. Does he think, disturbing like this is a matter of right? Either he should learn the habit of debate or he should take the consequences of it. Let him kindly note it for his future guidance. It makes me sad at heart. Is he gaining anything by doing like that? On the other hand let him have patience and hit back.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇನ್ನು 1964ನೇ ಇಸವಿ ಮಾರ್ಚ್ 2ನೇ ತಾರೀಖು ನಾವು ಒಂದು white paper ಅನ್ನು ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮೊದಲನೆಯ white paper ಅಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಇನ್ನೊಂದು white paper 1959ನೇ ಇಸವಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 15ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. “I call it a black paper not a white paper. It is a white paper to prosecute themselves” ಎಂದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಪೈಟ್ ಪೇಪರ್ ಸಪ್ಲೈಮಾಡಿ, ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇವೆ. ಅಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ.

Mr. SPEAKER.—Order, Order. Am I to appeal to every member? That request which I made applies to every member. Otherwise, it compels me to take action. I am not happy about it, but I will not hesitate to take such action. If the Hon'ble member wants a copy, let him write to me and I will supply him one. If the Hon'ble Minister refers to a Paper, he may kindly place it on the Table of the House.

Sri VEERENDRA PATIL.—I am prepared to place it on the Table of the House, but the members will have to ask for it. I have no objection; I am prepared to circulate those copies.

Sri B. P. GANGADHAR.—Debate has been going on on such an important matter and therefore those copies may be served on us.

Mr. SPEAKER.—Definitely, the hon'ble member is a Lawyer, who is accustomed to have copies served. He must find it only in a Court of Law. If he wants, there are ways of getting at it. But, this is a wrong way. Whatever is placed on the Table of the House is available in the Library. If there is any reference in the course of the debate to a Paper, rules are there that it is liable to be placed on the Table of the House. Members may read the rules; without doing it they simply jump.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತಹ ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ವಿಚಾರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶರಾವತಿ ಸುಮಾರು 1957-58ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಆಗ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಮೈಸೂರು ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಇತಿಹಾಸದರ್ಲೇ 1959ರ ವರೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳಾದ ಕೆ. ಆರ್. ಎಸ್. ಭದ್ರಾ, ಜರಾಶಯ ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೊ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ 1959ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಲ ಚೆಂಡರು ಕರೆದು, ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದು. ಆವಾಗ ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದು ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನೇಕ ಜನ ಪೀನಿಷರ್‌ವರ್ಕ್ಸ್, ನಮಗೆ ಕೆಲಸ ಹೋಯ್ತು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಗದ್ದಲ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು. ಮೊನ್ನೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ

ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಾಂಬೇಗೆ ಹೋಗಿ, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲಿಸ್ಟ್‌ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ. ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ, ಬೊಂಬಾಯಿನಿಂದ, ಹೈದರಾಬಾದಿನಿಂದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವೀಸ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಂದ, ಇಂತಹ ಕೋಟ್ಯಾಧಿಶರಾದ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಾಗ ಪ್ರಜಾಸೋಪಲಿಷ್ಟ್ ಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇದನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಡವಾಗಿ, ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾನು ನಂತರ ನಂತರವೂ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಏನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾಳೋ, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಎನ್‌ಕ್ಯಾಬರಿಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅದರ ಮೊದಲು ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಈಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿಯ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮೊದಲು ಎನ್‌ಕ್ಯಾಬರಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಸಮಯದ ನಂತರ ಯಾರು ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಾ ಮಾಡಿ. ನಮ್ಮದು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಮಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಟ್ ಪೇಷರ್ ಇಶ್ಯೂ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲು ಮೈಸೂರಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಶನ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ನಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆ. ಈ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಶನ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿ ಈ 'ನಾನ್ ಚಿಕ್ಕಿ ಕಲ್' ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾರ್ಟಿಗೆ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟು 15 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಪಾರ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಟರ್ ಮುಖಾಂತರ ಒಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಬಾರದೇ ಹೋದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಪಾಯರ್ ಎಂಬವರು ಮಾಡಿದ್ದೇ ವೇದವಾಕ್ಯ. ಏನಾದರೂ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಟರ್ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಅವಾರ್ಡನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಧಾರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅರ್ಬಿಟ್ರೇಶನ್ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಾಪ್ಪಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದಂತಹ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರೂ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Was it not a cabinet decision ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Was it a Cabinet decision or was it his personal decision. I want to know as a matter of information. If it is a decision exclusively of the Minister, it is a different matter. If it has been accepted by the Cabinet, by virtue of Joint responsibility, every body is there. It could have been turned down.

Mr. SPEAKER.—The talk was against the Ministry subsequent to 1959. That is why I intervened and said, is it a vote of no confidence in a ministry, which has gone out of action? Any way it does not matter. He can give aggregate figures. But I am not going to take any responsibility when it is a question of defending charges.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆ ಪಟ್ಟಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಕ್ಲೈಂ ಮಾಡಿರುವುದು 42,38,455, ಆನ್‌ಬಿಟ್ರೇಷನ್ ಅವಾರ್ಡ್ ಆದದ್ದು ಒಂದು ಸಲ 13,97,585, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ 3,98,534, ಈ ಅವಾರ್ಡ್‌ನ ದಾಡ್ಡನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಸರಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಅರ್ತ್ ವರ್ಕ್‌ಗಾಗಿ 245 ರೂಪಾಯಿಗಳ ರೇಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಆಗಿ ಆ ರೀತಿಯ ವರ್ಕ್‌ಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಬಹುತ. ಅಂದಾಜು 27 ಲಕ್ಷ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಕ್ಲೈಂ ಮಾಡಿರುವುದು ಇನ್ನೂ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಆನ್‌ಬಿಟ್ರೇಷನ್‌ನೊಳಗೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಸುಮಾರು 18,42,000 ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿದೆ. ಯಾವ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಇದೆಯೋ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲದೆಯೋ ಏನೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಬಹುಶಃ ಅವರು ಒಬ್ಬರು ಈಗ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು 19,40,853 ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 7,43,765 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಇನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು 3,83,965 ಎಂದು ಇದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವಲ್ಲದೆ ಇದು ಏನಾಗುತ್ತೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗಾಗಿ 1,48,25,914 ಎಂದು ಇದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಇನ್ನೂ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಜನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಸ್ವೀಕಾರವರಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಒದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲರೂ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೋದರೆ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri H. SIDDHAVEERAPPA.—You could defend it.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಲಾಸು ಸೆಕ್ಷನ್ 51ರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ:

“The award of the arbitrator shall be final and binding on both the parties on all such non-technical matters.”

Sri H. SIDDHAVEERAPPA.—Let me not be construed as interfering. I would like to know whether there are any parts in our country where such arbitration clause is prevailing, either here or elsewhere. I only want to know what it is.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ನಾವು ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಒಪ್ಪಲಿ ಒಪ್ಪದೇ ಇರಲಿ ನಾವು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಲಾಸನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಗ ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಾವು ಯಾರು ಬರಲೇ ಬರದೇ ಇರಲಿ ನಾವು ಈ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕ್ಲಾಸಿನಂತೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

Sri H. SIDDHAVEERAPPA.—You could defend it tooth by tooth and inch by inch.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೇಂದರೆ ನಾನು ಸೀಕ್ರೆಸಿ ಪೋತ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಲಾಸನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಕೆಲವರು ಇಂತಹ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಲಾಸು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಇದು ವಿರೋಧವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಅನೇಕರು ಹೇಳಿದರು. ಆದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಾವು ಈ ಆರಂಭಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಲಾಸು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಹುಶಃ 62-63ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ಈ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ತೆಗೆದರೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ನೀತಿ ಈಗ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಕ್ಲಾಸನ್ನು ಈಗ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆವು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಬಂದರೂ ಯಾರೂ ನಮ್ಮ ನೀತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಅನುಕೂಲಗಳಾದವು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇಲ್ಲದೆ ಶರಾವತಿ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಶಯ ಬಂದಾಗ ನಾವು ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ಮೆಂಟನ್ನು ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇವರು ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಯಾರೂ ರಾ ಓದಿಲ್ಲ. ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ನ್ಯಾಯವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ನ್ಯಾಯವಿದೆ, ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರರು ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ,

‘I tell you that that one word is sufficient to condemn every one of you. ಅದು ಹಕ್ಕಂತೆ. It is an obligation on the part of the contractor. He is bound to carry on the work. Under Rules 27 and 28, you are empowered to issue a notice to carry out the work.’

ಎಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರೂ ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಿರತಕ್ಕವರು, ಅವರೂ ನಕ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಯಾಗ ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹವರು. ಆದರೆ ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ರಾ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅವರು ಜುಡಿಸಿಯರ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಆಗಿರುವಂತಹವರು. ಇಂದು ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಈಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಬರೆದಿರುವ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಯಾರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಜುಡಿಸಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವಾಗ ಇಂತಹ ರಾ ತಿಳಿದಿರುವವರನ್ನೇ ನೇನುಕ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆಗಲೂ ಅವರು ಬರೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಗ ಜುಡಿಸಿಯರ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಏನು ಬಂದಂತಾಗುತ್ತದೆ ತಾವೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ? ಅವರು ಒಬ್ಬರು ರಾ ಗ್ಯಾಜುಯೇಟರಿಗಿರುವವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೇನು ಬೇರೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು? ಶರಾವತಿಯು ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಾವು ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಐಟಂಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ಐಟಂ 72 ಲಕ್ಷದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಬಹುಶಃ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹೇಳಿರುವ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಒಬ್ಬರು ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಜನರಿರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದಂತಹ ವಿಚಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲರಮೇ ಎಲ್ಲ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಇಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಒಂದು ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು 72 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಐಟಂ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು ಅಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ 72 ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಹ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಆಗಿರುವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ರಾಕ್ ಫೀರ್ ಡ್ಯಾಂ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 72 ಲಕ್ಷದ ಒಂದು ಐಟಂ. ಮುಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಷನರಿ ಡ್ಯಾಂ, ಅರ್ಧನ್ ಡ್ಯಾಂ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇರುವಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಅವರು ಬಿಡುವ ಮುಂಚೆ ಅರ್ಡರ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಹೋಗಿ ರಾಕ್‌ಫೀರ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಬಂತು. ರಾಕ್‌ಫೀರ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗೆ ಚೆಂಡರ್ ಕರೆದು ನೆಗೋಷಿಯೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಆ ವೇಳೆಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವ ಮುಂದೆ, ನಿರ್ಣಯ ಆದಮೇಲೆ, ನಿರ್ಣಯ ಆದ ಆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಜನ ತಿಳಿದು ಇರಬಹುದು. 72 ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಾಲು, ಅಪೊತ್ತಿಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಾಲು ಆಗಿ ಇರುವ ವಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪಾಲು ಎಂದು ಉಪಾಪೋಕ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇನ್ನು ಶರಾವತಿ ಬಗ್ಗೆ ಛಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಪೊತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವ ತರಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ಇಪೊತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಪೊತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

5-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇದೇರಲ್ಲ ಒಂದು ವೈಟ್‌ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಓದಿದರೆ ಸ್ವತಃ ಯೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—We stand corrected if there is an enquiry.

SRI VEERENDRA PATIL.—Even then you don't stand corrected and you are not going to be convinced.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I can assure on the floor of the House that we are not unreasonable as that if there is enquiry and if we judge were to hold that our Chief Minister or any Minister is not guilty we bow down to them and we want them to continue.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವೊತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ನೀವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬೇರೆಯವರೂ ಹೇಳಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—1962ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿ, ಇವೊತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾವಾಗ ಈ ಪದವಿಗೆ ಬಂದರು ಎಂದು. ಅದರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸೆಕ್ಷನ್ 5 ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಷನ್ 6ರ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಸರಿ ವರ್ಗ ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಏನಾಯಿತು ಎಂದರೆ, ಡಿಸ್ಟನ್ ಬದಲಾದವಳೆ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಧನ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್. ಇ. ಸಿ. ಪಿ. ಬೋರ್ಡಿನವರು, ಸಿ. ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಪಿ. ಸಿ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೋ ಅವರಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದರು. ಅದರ ಸಂವಿಧಾನ ಸಬ್‌ಟೈಟ್ಯೂಟ್ ವರ್ಕ್ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ 'opinion of the law Department obtained' ಎಂದು ಇದೆ. ಆಗ ಮಾನ್ಯ ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅವರು ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ರಾ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ್ರಿಮೆಂಟಿನ 27-28ನೇ ಕಾಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಅದೇ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಸಬ್‌ಟೈಟ್ಯೂಟ್ ವರ್ಕ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮತ ಹೇಳಿದರು. ರೇಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಹೋದರೆ ನಾವು ಆರ್ಟಿಕ್ಲೆಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅವರು ಏನು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಛಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಏತಕ್ಕೆ ರಾಕ್ ಫೀಲ್ಡ್ ವರ್ಕ್ ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ವಿತ್‌ಡ್ರಾಯಲ್ ರೆಟರ್ ಕೊಟ್ಟು ಏತಕ್ಕೆ ಚೆಂಡರ್ ಕರೆದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೈನುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸೆಕ್ಷನ್ 5 ಮತ್ತು 6 ಪ್ರಕಾರ ಅದೇ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯ ಇತ್ತು. ಆಗ ರೇಟು ಏನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವನೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು 1000 ಕ್ಯೂಬಿಕ್ ಫೀಟ್‌ಗೆ 270-82 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಡಿವೈಯೆಂಡ್ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ನೆಗೆಟೀಷಿಯೇಷನ್ ನಡೆಯಿತು. "After a thorough examination of each and every detail, the data prepared by the contractors were recast in accordance with the discussion which amounted to Rs. 216.62 per thousand cubic feet and was acceptable to the contractors". ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು 216.62ಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ನಾವು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಡಲಿಲ್ಲ. 216 ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲೇ ಸ್ವಾರ್ಸ ಮಾಡಿದೆವು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.—ಅವರು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾಯಿಂಟ್ ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಇತ್ತು. ಆ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಕರೆದಿದ್ದನ್ನು ಸೈಡ್‌ಟ್ರಾಕ್ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆ ಪಾಯಿಂಟ್ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಲೆರೇಂಜ್ ಪಾಟೀಲ್.—ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏನು ಭಾರ್ಜು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ ಅದು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬರುವ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಒಂದು ಭಾರ್ಜು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ರಾಕ್ ಫಿರ್ಡ್ ವರ್ಕ್, ಸಬ್ಸ್ಟ್ರಾಕ್ಟಿವ್ ವರ್ಕ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು 216.62ಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ರೇಟನ್ನು ವರ್ಕ್ ಅಪ್ ಮಾಡೋಣ, ಡಿರ್ಪಾಟ್ ಮೆಂಟನಲ್ಲೇ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಇದ್ದೆವು. ಕೊನೆಗೆ ಆರ್ಮಿಟ್ರೇಷನ್ ಮುಖಾಂತರ 245 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. 216-62ಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ 27 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದಾಗ ಇದು ಆದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೀಲಿಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ಇದೆ. ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಬಿ ಟ್ಯಾಟಾ ವರ್ಕ್ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರೇಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಇಲ್ಲ. ಆರ್ಮಿಟ್ರೇಷನ್ ಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆರ್ಮಿಟ್ರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಭಯ. ಕೃತು ನುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಒಂದು ಆರ್ಮಿಟ್ರೇಷನ್ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಏಕೋ ದುರ್ದೈವ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ಆರ್ಮಿಟ್ರೇಷನ್ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ನೋಡಿದರೆ ಅರ್ಥ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಆರ್ಮಿಟ್ರೇಷನ್ ಗೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಮೈ ಮೇಲೆ ಭಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಭಯ ನನಗೆ 216 ಇತ್ತು ಎಂದು ಹೋಗಿ 245 ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇದು ಲಗ್ಗೆರ ಅಬ್ಬಿ ಗೇಷನ್. ಒಂದು ವೇಳೆ ರೇಟು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ಸೆಕ್ಷನ್ 7 ಇದೆ. ಚಿಂಡರ್ ಕರೆದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ರೇಟು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ 245 ರೂಪಾಯಿ ಸೆಕ್ಷನ್ 7 ರಂತೆ ಚಿಂಡರ್ ಕರೆಯಲಾರದಂತೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ವರ್ಕ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನೆಗೊಷಿಯೇಷನ್ ಯಾವ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಎಂದು. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ರೇಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ನೆಗೊಷಿಯೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಹೊಸ ವರ್ಕ್ಸ್ ಚಿಂಡರ್ ಕರೆಯಲಾರದೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಯಾವ ರೂಲ್ಸ್ ನಲ್ಲಿಯೂ ಜಗತ್ತಿ ನ್ನಲ್ಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಸೆಕ್ಷನ್ 7 ಮತ್ತು 6 ಇದ್ದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು 216ಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು 245ಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಚಿಂಡರ್ ಕರೆಯ ಲಾರದಂತೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಎನ್ ಕ್ಲೈರಿ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಲೆರೇಂಜ್ ಪಾಟೀಲ್.—ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಎನ್ ಕ್ಲೈರಿ ಮಾಡೋಣ. ಆಧಾರ ನಮೇತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರದ ಪ್ರತಿ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಓದಿ ಮತ್ತೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸೆಕ್ಷನ್ 7ರ ಪ್ರಕಾರ ಚಿಂಡರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚಿಂಡರ್ ಕರೆಯದೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅರ್ಡರ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾಕ್ ಫಿರ್ಡ್ ಡ್ಯಾಮ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದ್ದಾಗ.....

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಲೀರಪ್ಪ.—ಪಂಚಾಗ ಹೋದರೆ ನಕ್ಷತ್ರವಿಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಲೆರೇಂಜ್ ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ರೀತಿ ಕೆಲಸದ ಡಿಸೈನ್ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಎಚ್.ಇ.ಸಿ.ಪಿ.ಯವರು ಮತ್ತು ಸಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಪಿ.ಸಿ.ಯವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಸಭೆಯ ಕೊನೆ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಆಗ ಎಚ್.ಇ. ಸಿ.ಪಿ. ಬೋರ್ಡ್‌ನವರು ಪಾರ್ಟ್ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಚಿಂಡರ್ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. 1,88,30,000 ಕ್ಯಾಬಿಕ್ ಫೀಟ್ ರಾಕ್ ಫಿಲಿಂಗ್ ಕೆಲಸ ಕೇವಲ 150 ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಕೇವಲ 150 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆರವೆ ವರ್ಕ್, ಅರ್ಡರ್ ಡ್ಯಾಮ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಾಕ್ ಫಿರ್ಡ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಆಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಡ್ಯಾಮ್ ಒಡೆದುಹೋಗು ತ್ತದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ರಿಸೋರ್ಸ್‌ಫುಲ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಅವನು 150 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಚಿಂಡರ್ ಕರೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಡಿಪಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟನವರನ್ನು ಕನ್ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅವರು ಯಾವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ, ಅವನಿಂದ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ 100 ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ.ಗೆ 150 ರೂಪಾಯಿ ಕೋಟ್ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ. ನಂತರ ಅದನ್ನು 150 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 105 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಇಳಿಸಿವೆ. ಅದರಂತೆ ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ರ ಕೆಲಸವಾದಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಇದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ನುಮಾರು 32 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಉಳಿತಾಯವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಉಳಿತಾಯವಾದರೂ ಸಹ, ನಾವು ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನರಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೈಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲನಲ್ಲದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ Care of foot pathನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆವೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. 32 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉಳಿತಾಯವಾಗಿದೆ. ರಾ. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನವರ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಚ್. ಇ. ಸಿ. ಪಿ. ಯವರು ಚೆಂಡರ್ ಕರೆದರು. ಅನೇಕರು ಚೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಚೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಮೇರೆ, ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ 100 ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ.ಗೆ 40 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಚೆಂಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಅನಂತರ 100 ಸಿ. ಎಫ್. ಟಿ.ಗೆ 40 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅಲ್ಲ, 100 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಎಂದು ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಮಾಡಿದ. ಚೆಂಡರ್ ರೇಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿವ್ವು. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಹೇಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಅಫೀಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ. 4) ರೂಪಾಯಿ ಅಲ್ಲ, 100 ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಕಳಿಸಿದ ಮೇರೆ ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ರ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ, ಅಗ್ನಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಡೆಪಾಜಿಟ್ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri H. B. JWALANIAH.—Truth is there.

Mr. SPEAKER.—Are we having a conversation? Is it a point to be decided now?

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಪ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ಚೆಂಡರ್ ಕರೆದಮೇರೆ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ರೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಕಳಿಸಿದ ಮೇರೆ ಅದನ್ನು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ರ ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಕಳುಹಿಸಿದ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಅಷ್ಟೆ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮಾಡಿದವು ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—Are we going to decide about the cancellation of conditions?

Sri H. B. JWALANIAH.—Because he was justifying.....

Mr. SPEAKER.—The whole thing is a finished job. We are needlessly spending time on this occasion under this head.

(Interruption)

Order, Order. Are we going to write jurisprudence afresh on the floor of this House? A tender is a tender. If a tender is given, before it is accepted, if a mistake has crept in, multitude of debatable points may arise. Are we going to decide about that? If we are going to debate on points like this, are we going to see the end of the Debate? Pin points are magnified by looking through the microscope. I would only say—have some regard for the members who want to participate to-morrow.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ರೀತಿ ಚೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ಬಂದಮೇರೆ ಬೀಫ್-ಇಂಜನಿಯರ್ ಅವರು ಆ ಎಲ್ಲಾ ಚೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೆಚ್ಚು ರೇಟ್‌ಗಳನ್ನು

ಹಾಕಿದರು, ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ಕೆಂಡೀಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಕೆಲವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದಾದ್ದರಿಂದ ಮೂರು ಜನರಿಗೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು. ವಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಚೆಂಡರ್ ಕರೆದ ಬಗ್ಗೆ.....

ಶ್ರೀ ಅರ್ಜಿಬ್ ಸೇಠ್.—ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ವಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಎಂದು ಇದುವರೆಗೆ ನೂರಾರು ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಚೆನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ವಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸದಸ್ಯರು ಎಂದರೆ ಕಳ್ಳೆಕಾಯಿ ಮಾರುವವರೇ?

Mr. SPEAKER.—I will send to the Hon'ble Member a copy of the May's Parliamentary Procedure. He may even take it home and read it well and tell me to-morrow on this point. In the House of Commons, they do not refer to the names of members but they refer to the constituency of the member because it is difficult to remember the names of member; that is why, it is done so in England. It is not done here because of the peculiar conditions prevailing in India. The member may tell me to-morrow which is the better practice.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನೆಗೋಷಿಯೇಟ್ ಮಾಡಿ ಮೂವರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪೆರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿದರು, ಒಂದು ವೇಳೆ ಲೋಯಸ್ತ್ ಚೆಂಡರ್ ಡಿಫೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿದ್ದರೆ ನೆಕ್ಸ್ತ್ ಲೋಯಸ್ತ್ ಗೆ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕೋಟಿ 88 ಲಕ್ಷ ಯುನಿಟ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಸೆಕೆಂಡ್ ಲೋಯಸ್ತ್ ಚೆಂಡರ್ ಅಪ್ಪೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ, ಆಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಪ್ರಕಾರ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕೋಡ್ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನೆಕ್ಸ್ತ್ ಲೋಯಸ್ತ್ ಚೆಂಡರ್‌ಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ 2 ಕೋಟಿ 62 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ನೆಗೋಷಿಯೇಟ್ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ 2 ಕೋಟಿ 61 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಆಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದರಿಂದ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನೂ ಕಾನಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂಥ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆಪ್ತೇ ಅಲ್ಲದೆ ನೆಕ್ಸ್ತ್ ಲೋಯಸ್ತ್ ಇರುವಂಥ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ, ನನಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿದಾಗ, ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು, ಅದಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು, ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಹಳ ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಏನು ನಿರ್ಧಾರವು ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು, ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿತ್ತೇ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ, ಎನ್ನುವಂಥ ಮಾತಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ, ನಾನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಮೂರು ಜನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ತರಹವಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷವೆಂದರೆ ಅಲಕ್ಷ, ದುಡ್ಡನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಳೆಯಲ್ಲ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಫೋಲಿ ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಿರುಳೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂಥ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಇದೇ ಜಾರ್ಜ್ ಶರಾವತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೆರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು. ಅದೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಡೆದಂಥ ವಿಷಯ ಇದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ನದಿ ನೀರಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ಈ ವ್ಯವಹಾರವಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ನಾವು ನೆಕ್ಸ್ತ್ ಲೋಯಸ್ತ್ ಚೆಂಡರ್‌ದಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ 62 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಕೋಟಿ 61 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಪೆಡ್ಯೂಕ್ ರೇಟಿಂಗೂ, ಸಂಧಾನದ ಮೂಲಕ ಕೊಟ್ಟ ರೇಟಿಂಗೂ ಎಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲರಾ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇದರ ಕಾಪಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ಕ್ಯುಲೇಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ ಸ್ಯಾಮಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಂಶಯಗಳಿದ್ದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಅರ್ಧ ಸಚಿವರು ಬಜೆಟ್ಟನ್ನು ಮುಂದಿರುವವರಿದ್ದಾರೆ ಆಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಟೆಂಡರ್ ಹಾಕಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ಸಂಧಾನ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ಮೂರು ಜನರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬಾಯಿ ಪಾಠವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟುಸಲ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟುಸಲ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದರೆ ಈಗ ಬಹುಶಃ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನಪಿನಿಂದಲೆ ಬರೆಯಿರಿ ಎಂದರೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಷ್ಟು ಪಾಠವಾಗಿದೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಹೇಳಿ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—For the benefit of the new members, I am making a request. Please see that both the reports one published in 1959 and the other issued by you, are made available to the members so that they may make a comparative study of it and come to their judgment.

Sri VEERENDRA PATIL.—I am very happy and I am readily agreeable to make both the copies available to all the members. I am not going to withhold this information and I am prepared to make these enli-copies available.

An Hon'ble MEMBER.—For further enlightenment.

Mr. SPEAKER.—The hon. member may read more and get ghtenment.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—The more we read, the more we get confused. Therefore, the best thing would be, a judge like you gives the decision. (laughter)

Mr. SPEAKER.—Whenever charges are made and whenever a person is put on defence, it is the elementary rule that he must be given the fullest opportunity. I made an observation which might have struck a little surprise to some of the members. This is a proposition in the parliamentary procedure. Members who have pacticipated in the debate must remain in the House to hear what others say about their Speeches. I am absolutely unaware of the circumstances of the absence of Sri Channabasappa.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—He has gone to arrange his son's marriage on 30th.

Mr. SPEAKER.—I have also received the invitation and I have sent greetings. What I am saying is, while coming to the conclusion, I am guided by the procedure.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—We bow down to your decision Sir. The legal aspect of it cannot be doubted.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise and meet tomorrow at 9 A.M.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at Nine of the Clock on Tuesday, the 21st March 1967.
